

Indholdsfortegnelse

Forord.....	2
En ny dag.....	3
Forældre.....	5
De første leveår.....	6
Sommerliv.....	8
Religion.....	10
Familie.....	12
Storebror.....	12
Sygdom.....	13
Kagedåsen.....	13
Flytning.....	14
Jysk Nervesanatorium.....	14
Hverdag.....	15
Aktiviteter.....	16
Barndomsvenner.....	16
Skole.....	17
Arbejde.....	19
Fritid.....	19
Ungdom.....	20
Første uddannelse.....	20
Soldatertid.....	22
Musik.....	23
Højbjerg.....	24
Første ægteskab.....	24
Ud af Folkekirken.....	25
Mand, far og ingeniør.....	25
Familie og mærkedage.....	28
Skilsmisse.....	29
Venner i voksenlivet.....	29
Holme Byvej.....	29
Holme Parkvej.....	31
Far igen.....	31
Skitur til Østrig.....	32
Slatfester.....	32
Operaen.....	33
Indvielse.....	35
Hjem til Aarhus.....	36
Kræft igen.....	37
Far for fjerde gang.....	37
Andet ægteskab.....	37
Cuba.....	37
Leve med sygdom.....	38
Farvel.....	38
Fars kraner.....	40
Mindestunder.....	41
Efterskrift.....	41
Bilag.....	42

Jens ca. 1995

Forord

28-10-2007 døde min bror, Jens Christian Nygaard Larsen, 56 år gammel pga. kræft. Han efterlod sin hustru, Lena, og deres fælles små børn, Mia og Sune, foruden de voksne sønner, Mik og Kris, fra første ægteskab. Det er især for disse fem familiemedlemmer jeg skriver. Jeg skriver også for mine egne børn og for andre der holdt af Jens eller gerne vil lære ham at kende.

Blandt bilagene er der en faktaoversigt om Jens, Bilag 6, som giver et hurtigt overblik over hans data. Desuden er der vedlagt tre sange han har skrevet til familien, en sang til Jens' 40-års dag, en tale til hans bisættelse og ikke mindst en smuk nekrolog.

Der er allerede skrevet om Jens i forskellige avisartikler i forbindelse med byggeriet af Operaen og om udvidelsen af Aarhus Havn. Artiklerne kan ses hos Lena, Mik og Inger. Desuden findes der en DR2 produceret film *De byggede operaen* der beskriver Opera-byggeriet hvori Jens indgår i flere sekvenser. Denne film findes i kopi hos Lena. Jens' arbejdsliv er således beskrevet andre steder hvorfor jeg især vil gå i dybden med andre dele af hans liv med vægt på hans barndom og ungdom. Barndommen er også en del af min egen barndom så det er minderigt for mig at se tilbage. At Jens og jeg er vokset op i Haslev og ved Nervesanatoriet Vejlefjord, er historie i sig selv fordi sådanne miljøer ikke findes længere.

Jens tog nogle kampe med vores forældre sådan at vejen var banet for mig da jeg blev teenager. Han påvirkede sine forældre til en mere moderne tolkning af deres religiøse liv. Dette er et godt eksempel på Jens' evne til at skabe udvikling og at være stærk, en evne som kom mange mennesker til gode både i hans privat- og i hans arbejdsliv.

Da Jens stiftede familie i Aarhus, var jeg stadig en gymnasiepige. Selvom jeg i 1973 flyttede til Aarhus, var kontakten mellem os sparsom. Vi var meget forskellige steder i vores liv. Da jeg 10 år senere selv fik børn, så vi lidt mere til hinanden, men ikke ofte. Travlhed med hver vores familier og bolig i hver sin bydel var måske årsagen. Disse år af Jens' liv kan jeg ikke fortælle så meget om. Hvorimod perioden fra 1996 til 2007 - hvor Jens boede i Holme - er fyldt med mange fælles oplevelser og er derfor mere med i biografien.

Det er mit håb at Mik og Kris på et tidspunkt vil beskrive perioden i deres barndom op til forældrenes skilsmisse, og desuden berette hvordan Jens var som far til sine voksne børn og som farfar. Mia var bare syv år da hendes far døde, og Sune var et år. Hvordan Jens var som småbørnsfar, vil Lena kunne fortælle mere om. For uanset hvem vi er så har Jens sat sig varige spor.

Hans optimisme, livsglæde, kærlighed, ansvarsfølelse, ordholdenhed og arbejdsomhed er egenskaber han huskes og beundres for. Ligesom flere af hans mundtlige udtryk og sætninger er levende i os i dag. Jeg har derfor kaldt denne biografi: ***Et liv er forbi - Stafetten er givet videre.***

Biografien er skrevet i nutid for at gøre den mere levende i sit udtryk. Der er enkelte steder tilføjet (*Note*), som forklares i Bilag 1. Tak til familien for gode input i form af erindrede anekdoter, fotos og dokumenter. Desuden har jeg haft stor glæde af breve som Jens' far har gemt i et mindre arkiv jeg nu råder over.

Kære læser: Lad dig hermed føre tilbage til et stykke kulturhistorie om hvordan det var at være barn og ung i et indremissionsk miljø og at bo ved Vejlefjord i et isoleret samfund, langt væk fra skole og kammerater. Måske vil du lære nye sider af Jens som du ikke vidste om. God fornøjelse!

En ny dag

Vi er i Haslev ved Ringsted, Sjælland, november 1950 på adressen Jernbanegade 89. Esther og Bernhardt Larsen skal om kort tid gå fra at være to til at blive tre. Det unge par på 31 og 32 år er spændte på fødslen. De har været gift i 3 år og glæder sig til endelig at blive en familie. Alt er gjort klart: Vuggen i soveværelset, puslepladsen og det hjemmestrikkede babytøj. Barnevognen er dog ikke indkøbt, for Esther er overtroisk, og hun mener fødslen kan gå galt hvis barnevognen er købt før fødslen. Den kommende far følger sin kone i dette ønske, selvom han ikke deler disse tanker.

Bernhardt har en stærk tro på Gud og lægger alt i Hans Hånd gennem daglig bøn. Når barnet er født, vil han til gengæld med stolthed købe en barnevogn og promenere med den. Andre fædre lader sig ikke se med en barnevogn på den tid, men denne norm har Bernhard ikke tænkt sig at lade sig diktere af. Her i november glæder Bernhard sig på forhånd til at der kommer til at stå en barnevogn i skyggen af det store træ der står i gården ud for hans kontor.

Hvilke rammer er der for det kommende barn?

I 3 år har Esther og Bernhardt boet i en lys og rummelig 4 -værelses hjørnelejlighed på 1. sal over forretningen Axel Røber hvor Bernhardt er ansat som bogholder.

Billede fra Bernhardts fotoalbum 1954

Esther har, siden hun og Bernhard flyttede til Haslev som nygifte, arbejdet nogle timer hver formiddag hos en bager lige i nærheden. Esther er glad for arbejdet med at betjene kunder, for hun er udadvendt og nyder kontakten med andre mennesker. Men da det i 4. måned kan ses at Esther er gravid, er det ikke længere muligt at være ansat i forretningen. Kunderne må ikke betjenes af en synligt gravid ekspeditrice, sådan er det bare. Esther bliver hjemmegående hustru som det hedder i 1950. Der findes heller ikke et eneste foto af Esther som gravid. Graviditet har noget med sex at gøre, og det skal skjules. Esther bærer store vide kjoler så maven ses mindst muligt, og hendes graviditet omtales som ”at være i omstændigheder”, en omskrivning fordi ordet ”graviditet” ikke hører sig til i de kredse hvor Esther og Bernhardt færdes. Når Bernhardt skriver hjem til sin mor i Stenhøj at han og Esther ikke kan tage den lange tur til Vendsyssel, er det fordi ”Esther er besværet” – en anden omskrivning for det at være gravid og og at have graviditetsgener.

Lejligheden hvor det ventede barn kommer til at bo ligger med fin udsigt til byens kirke og til en mindre park lige overfor. I boligen er der er lille bitte rum med wc (ikke meget større end et kosteskab), men intet bad så derfor har de kommende forældre købt et mindre badekar i zink til deres baby. I forvejen har Esther og Bernhardt et voksenbadekar i zink som fyldes en gang om ugen til lørdagsbadning. Vandet tappes gennem en slange fra køkkenvasken og tømmes med håndkraft spand efter spand. Det er Bernhardt opgave. Til daglig vasker man sig ved køkkenvasken i ”etagevask”, og sådan må det også blive for deres kommende barn. Ægteparret lever nøjsomt med bare én indtægt. Hjemmefra og gennem krigens tid (1940-1945) har de to været vant til at bruge få ressourcer. Der smides ingen ting ud, man reparerer og genbruger.

I lejligheden ved siden af bor familien Sano med en datter. Begge kvinder på første sal er hjemme i det daglige og har stor glæde af hinanden. Esther kan være usikker på meget så derfor er det en tryghed at have en nabo at ses med i hverdagen. Desuden giver Bernhardt med sit rolige væsen den nødvendige styrke til Esther under graviditeten. Fødslen skal foregå på Sygehuset i Haslev, et lille og hyggeligt provinssygehus hvor alle kender alle, men hvor man holder på formerne og er Des.

Og så sker det! 29. november føder Esther en velskabt søn! Esther klarer fødslen alene med jordmoren, for fædre må ikke være med på Fødegangen. Begge føler taknemlighed overfor Gud og glæde over at deres ønskebarn er kommet til verden. Han døbes i Haslev Kirke 07-01-1951 og får navnet: *Jens Christian Nygaard Larsen*. Navnet *Jens Christian* stammer fra farfaren, og morfaren hedder også *Christian*. *Nygaard* kommer fra Bernhardts fødegård Nygaard i Stenhøj, Vendsyssel.

Nu kan fortællingen om Jens begynde.....

Men først lidt om hans forældre, som er de to personer som har været mest betydningsfulde for Jens i barndommen og været med til at give ham den personlighed vi kender.

Forældre

Esther og Bernhardt kommer begge to fra Vendsyssel, boende i Haslev er de langt væk hjemmefra. Det tager en hel dag at rejse med tog, færge og bus til familien, men kontakten med familien opretholdes med hyppige breve. Der er ikke råd til telefon. I nødsituationer bruges telefonen i firmaet Røber nedenunder.

Bernhardt kender byen fra tidligere fordi han i 1941-1942 er elev på Haslev Udvidede Højskole. Byen er udadtil kendt som "Skolebyen" fordi der er to højskoler, en håndværkerskole, en landbrugs- og husholdningsskole, et kostskolegymnasium og et seminarium i byen. Byen er også kendt på landkortet som "Indre Missions By" (*Note 1*). Dette miljø er Esther og Bernhardt en del af med kirkegang, brug af Missionshuset Bethesda og deltagelse i bibelkredse. De engagerer sig også i Missionshotellets drift, idet Bernhardt som frivillig assisterer ved hotellets regnskab. Esther og Bernhardt har skabt sig en stor og god vennekreds. De trives godt i Haslev.

Esther bærer en usikkerhed og angst med sig fra barndommen hvor det ikke var et ukendt opdragelsesmiddel at blive lukket inde i et mørkt rum under trappen på fødegården, Hvidet, ved Lendum "hvis hun har været uartig" (*Note 2*). Dette betyder at Esther fx aldrig låser døren til toilettet, heller ikke når hun er fremmede steder. Hun kører heller aldrig i elevator. Hun lider nemlig af frygt for små rum, kaldet klaustrofobi. Klaustrofobien gør hende ligeledes angst ved at befinde sig i store menneskemængder, dvs. hun oplever at være fanget eller spændt fast. Men Esther har det godt i Haslev, der er alt hvad hun behøver af små forretninger, og hun behøver ikke tage til det store København.

Bernhardt har derimod en robust psyke, idet han grundlæggende har en optimistisk karakter og altid har følt sig værdsat og elsket i hjemmet Nygaard som den næstyngste i en søskendeflok på 7. Som voksen er han en anderledes mand end så mange andre, for han hjælper sin kone med rengøring og andre praktiske opgaver. Hjemme fra gården Nygaard er han vant til at tage fat. Ingen sko eller støvle er pudset så flot som når de har været i Bernhardts ihærdige hænder, for så kan man spejle sig i læderet. Indkøb, tøjvask, sytøj og madlavning er Esthers opgaver. Bernhardt kan ikke engang koge et æg. Vinduespudsning tager Esther sig også af – for hvad ville naboen og folk på gaden dog ikke tænke hvis de udefra så manden gøre det?

Det er tydeligt at Bernhardt er en god og støttende ægtefælle for Esthers sårbare psyke så sammen – og med Gud – vil de klare opgaven at stifte familie. Sådan tænker de begge her i Haslev november 1950, og de er lykkelige for at have fået Jens.

Det er med ydmyghed, glæde og stolthed Jens Christian bæres til dåb i Haslev Kirke 5 uger senere.

De første leveår

Jens bor i Haslev i knap 11 år. De første 3½ år er han enebarn og passes hjemme af sin mor. Om søndagen når Bernhardt har fri, cykler de ofte ture sammen med Jens i en barnekurv foran på styret.

Esther, Jens og Bernhardt, sommer 1953

Naboen, familien Sano, får i 1951 en søn, Hans Otto, der bliver en god legekammerat. Allerede i 3-års alderen begynder Jens desuden at lege med Torben Krogh der også bor i nærheden. Torbens forældre og Jens' forældre har lært hinanden at kende gennem deres fælles bibelkreds. Møder i bibelkredsen går på skift i gruppen af medlemmer, og når der er møde i Jernbanegade 89 med oplæsning og tolkning af bibelen foruden samlesang, er Torben med og får lov at overnatte hos Jens. Et mangeårigt venskab mellem de to er grundlagt.

Jens i Købmandsgården, 1953

Det er spændende at vokse op i en købmandsgård. Der er altid meget der foregår i og omkring købmandsgården og forretningen Røber. Jens kan fx smutte ind i kolonialafdelingen, og den rare kommis (*Note 3*) finder et stykke slik frem, eller Jens kan besøge sin far på kontoret. Men bedst er det at være udenfor i gården. Jens og Hans Otto leger med biler, og Bernhardt lader vinduet stå åbent så han inde fra kontoret kan høre og nyde børnenes leg. Drengene spiller bold i gården og følger med når fx mølleren med vogn, trukket frem af en solid arbejdshest, kommer ind i gården med mel til lageret. Af og til dukker der også biler op i gården. Her er Jens klar og skriver bilnumre og bilmodel op i en lille kolonnebog han har fået at sin far.

Af og til bliver Jens sulten efter is. Så er det heldigt at Morfar fra Lendum har været på besøg og har givet Jens en 25-øre. Det passer lige til at købe en sodavandsis for. Det skal helst være af den type med en indpakning med vejskilte på. Jens kender på denne måde mange vejskilte.

Jens er nu snart 7 år gammel og kan begynde i skolen, men forældrene vurderer at han skal vente et år, da han er en tilbageholdende og forsigtig dreng (sådan skriver Esther til sin svigermor).

Jens' første skoledag, Haslev 12-08-1958

Jens og Torben er Ulveunger (*Note 4*) og synes det er sjovt at være spejdere. Som spejdere lærer de to drenge at håndtere kniv, sav, tænde bål og bygge med rafter og reb. De oplæres til kammeratskab, selvstændighed og i at tage medansvar.

Torben og Jens, sommeren 1960

Sommerliv

Om sommeren er der lejrLiv med søndagsskolen ved Feddet Strand, Faxe. Nogle af mødrene fungerer som "tanter" - også Esther - dvs. de laver mad til børnene. Dagens aktiviteter er planlagte og igangsættes af frivillige voksne fra søndagsskolen. Hver morgen er der højtidelig hejsning af Dannebrog med sang.

Da lillesøster Inger er kommet til verden maj 1954, har Esther og Bernhardt allerede anskaffet sig en kolonihave med et lille træhus. Her udspiller der sig en rigt sommerliv i årene fremover.

Jens og Inger i zinkbadekar, kolonihaven, sommeren 1959. Jens har lavet et "ror" til "båden"

Kolonihavehuset ligger i den sydlige del af Haslev og er på ganske få m², indeholder en lille stue, et kammer med en køjeseng og et mini-køkken uden køleskab. Det gør ikke noget, for Esther er heller ikke vant til køleskab fra lejligheden inden i byen. Der købes ind på cykel hver dag i stedet.

Jens bor med sin familie om sommeren i kolonihaven. Han er en god cyklist og kører selv afsted til skole og til venner. Esther dyrker grøntsager, nyder solen og mødes med andre fruer der også bor i området om sommeren. Bernhardt kører til og fra arbejde på cykel. Både han og Jens er afsted alle ugens hverdage, også om lørdagen. Lørdagen er heldigvis en lidt kortere dag både på arbejde og i skole. Fra lørdag ved middagstid er hele familien samlet og holder fri. Alle synes det er dejligt at være i kolonihaven om sommeren frem for i lejligheden inde i byen. Der kommer mange gæster på besøg: Venner og familie, fx farbror Johannes fra Kastrup.

Johannes er stationsleder ved Kastrup Brandvæsen, og Jens ser meget op til ham. I et stærkt greb og et hurtigt snuptag (brandmandsgreb) er Jens oppe og hænge på farbrors skulder. Sådan noget imponerer en dreng. Jens vil gerne være brandmand når han bliver stor. Dette ønske er også forstærket af at Jens elsker at besøge sin farbror i Kastrup og være med på brandstationen når farbror har vagt. Så får Jens lov til at sidde i brandbilerne og "styre" plus bruge hornet. Der er desuden spændende store motorcykler som Jens også får lov at sidde på.

Når vi nærmer os august måned, tager hele familien med toget til Frederikshavn. Det er med et langsomtkørende tog fra Haslev Station til Slagelse og skift til tog mod Jylland og med færge over Storebælt. Jens har masser af Anders And-blade med til den lange rejse. Alle er i deres fineste rejsetøj: Jens i plusfours, Inger i lys sommerkjole med smocksyning (*Note 5*), Bernhardt med skjorte og butterfly og Esther i blomstret sommerkjole. Esther lægger vægt på at familien tager sig godt ud overfor andre. Det signalerer at de tilhører den pæne middelklasse.

På stationen i Sindal står farbror Lars Peter klar med sin bil og kører Esther og Inger til Hvidet. Jens og Bernhardt fortsætter i bilen til Nygaard sammen med Lars Peter. Som den ældste bror har Lars Peter overtaget gården efter Jens' farfar.

Farbror Lars Peter og Jens 1955

Lars Peter har ingen børn, men i 1959 gifter han sig med sin husholderske, Helga. På gården er der desuden en engelsk setter, Cjang, som er Jens' allerbedste ferieven.

Tante Helga, Inger, Bernhardt, Jens og Cjang, sommeren 1960

Sommerferien foregår på to adresser: Drengene hjælper til med høsten i Nygaard, og pigerne er i Hvidet imens. Om søndagen holder alle fri, der må ikke arbejdes, for ifølge Bibelen skal man

”holde hviledagen hellig”. Efter kirkegang i Lendum Kirke besøges andre onkler og tanter. Der er en stor familie på Larsen-siden, og alle vil gerne have familien fra Haslev til middag og kaffe. Jens og Inger forkæles overalt, fx med sukkerpisket røræg, jordbær og andre lækkerier.

At høste tager lang tid, for arbejdet foregår med traktor og selvbinder. Jens nyder at være med i arbejdet og at være med til at fodre køer, grise, hund, høns og give kattene mælk. Nygaard er et mindre landbrug, men indeholder alt hvad en dreng på Jens’ alder kan ønske sig af dyr. Alle arbejdsredskaber kan Lars Peter selv reparere, og Jens lærer meget ved at se på og ved at blive inddraget i gårdens liv. Der opstår et særligt bånd mellem farbror/tante og nevø.

I et brev fra Lendum – hvor Jens med mor og søster holder ekstra feriedage hos sin mormor og morfar - skriver Jens fx:

”Kære far. I går gik jeg ned til Hvidet for at hente morfars cykel, for den stod i Hvidet, så kørte jeg ned til nygård og Lars Peter havde tænkt det var vel nok godt at jeg havde holdt så godt ved ham.....”

Forklaring: Jens refererer hvad Lars Peter har sagt til ham: At han (LP) er glad for at Jens kommer på besøg (=holde så godt ved ham)

I et brev 18-09-1960 skriver tante Helga kærligt tilbage til Jens:

”Min lille ven, J.C, Mange tak for dit brev du skrev. Jeg længes efter at du kommer at holde Ferie hos os til næste Sommer, vi haaber saa at det bliver en Længere Ferie den gang”, og lidt senere i brevet skriver Helga videre: ”du skrev hvordan Cjang havde det, han længes meget efter dig for han kunde huske at du gav ham saa mange Traveture, så Cjang længes at du kommer til næste aar og Løber med ham i Snoren. Du spørger om Hans (=gårdskarlen) er syvsover enu. Nej, det er han ikke for naar jeg kalder af ham tager jeg Dynen ne på Gulvet ... det var meget morsomt J.C. du spurte om Hans var Syvsover enu.”

Brevet vidner om en god kemi og forståelse mellem tante og nevø.

Når Jens opholder sig hos mormor og morfar i Lendum, cykler han de fleste dage afsted til Nygaard, en frisk tur på 6 km. Med der er også dage hvor han bare nyder at lege med Kaj og Hanne der bor lige ved siden af. Kaj og Hannes far ejer byens cementstøberi, og der er masser af spændende legemuligheder i gården med store cementrør lagt ud, og hvor der desuden er gode klatretræer. Af breve, som Esther skriver til Bernhardt i Haslev, hører vi om hvordan Jens og Kaj larmer så meget i deres leg at Esther ikke kan få sit middagshvil. Så søger hun ind i morfars værelse, men der ligger Inger og sover med en snorkende morfar så middagshvilet må opgives den dag.

Det fremgår også af brevene at Jens støvsuger for sin mormor og hjælper hende ved at slå græs. I breve til sin far derhjemme i Haslev fortæller Jens stolt og indgående om hvad han laver dag for dag. Man mærker han trives og er en afholdt dreng.

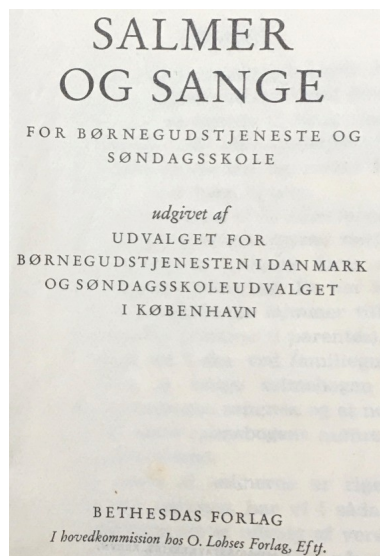
Religion

Jens vokser op i et hjem hvor der bedes bordbøn før hvert måltid, ligesom han også lærer at bede Fadervor inden han skal sove. At leve sit liv efter Bibelens 10 Bud (Note 6) indprentes ham af forældrene. Det betyder at Jens ikke må bruge bandeord fordi det er Gudsbespottelse ifølge

Bibelens 2. bud. En anden leveregel Jens indpodes, er ”at vende den anden kind til” (*Note 7*), her i betydningen at håndtere konflikter på en stille og rolig måde, at forsone og at tilgive.

Jens er med til arrangementer i Missionshuset, Den Udvidede Højskole og på Haslev Højskole; alle tre steder hører til byens indremissionske miljø.

Fra Jens er 3 år gammel går han i søndagsskole, mens forældrene er i kirke. I søndagsskolen forklares biblen for børn, der er oplæsning, leg, og der synges efter Børnesalmebogen. Sange fra denne bog er repertoire i hjemmet på linje med sange fra sangbogen *De små Synger*.

Første side af Jens' salmebog i Haslev

Ved et særligt arrangement følger Jens med søndagsskolen hen i Missionshuset hvor der er besøg af et strengeorkester. I orkestret spiller lidt større børn violin sammen med voksne. Jens sidder musestille og lytter intenst i halvanden time. Bagefter i hjemmet finder han på legen ”at dirigere”. Både far og mor leger med: Jens dirigerer, mens de synger for ham. Forældrene er vældigt stolte over sønnens initiativ, og Esther skriver begejstret hjem til sin svigermor i Stenhøj, at Jens helt sikkert har sin glæde ved musik nedarvet fra sin far. (*Note 8*)

Hvis ikke Jens er i søndagsskole, går han med i Haslev Kirke til gudstjeneste. Efter søndagsskole eller gudstjeneste ses Jens og hans forældre ofte med en anden missionsk familie, Ebbesen, hvor faren er lærer på Haslev Højskole. Her er det sjovere at være med for Jens fordi der er jævnaldrende børn at lege med.

Hvis familien ikke har mulighed for at gå i kirke om søndagen, lytter Esther og Bernhardt til Radiogudstjenesten, mens Jens leger på gulvet i stuen. Begge forældre er i søndagstøjet: Esther i en pæn kjole, og Bernhardt er nybarberet, i hvid skjorte og bærer butterfly. Sådan sidder forældrene i sofaen med salmebog og bibel foran sig, mens de lytter til præsten og salmesangen i radioen.

I hjemmet i Jernbanegade serveres der aldrig alkohol, og der er ingen kortspil fordi kortspil kan føre til spillegæld og druk. Det er de erfaringer Esther og Bernhardt har med sig fra Vendsyssel, enten fortalt eller oplevet gennem andre.

Familie

Udover farbror og tante fra Kastrup, der kommer på besøg, er morbror Jens Ejner en hyppig gæst. Jens Ejner læser til lærer på Haslev Seminarium og passer nu og da sin nevø. Da Jens Ejner og Ellen Margrethe bliver gift i 1955, er Jens med, 5 år gammel. Han huskes især fra denne fest fordi han ”ryger” en masse lakridspiber. Når de fleste mænd i selskabet ryger pibe, cigarer eller cigaretter ved bordet, vil Jens da også have lov at ryge!

Ellen Margrethes søster, Gudrun, bor i Haslev ad flere omgange på grund af arbejde og et elevophold på Den Udvidede Højskole. Gudrun er barnepige i Jernbanegade 89 når Esther og Bernhardt skal i byen, men Jens vil kun puttes af sin mor så forældrene kan først komme afsted når Jens er lagt til ro.

Med familien i Vendsyssel er der en ivrig brevveksling. Hver uge går der breve frem og tilbage. Forældrene fortæller i alle breve med varme og kærlighed hvad Jens leger med, og hvordan han udvikler sig. Mens forældrene skriver, sidder Jens og leger på gulvet. Han bygger togbane og broer - Storstrømsbroen – forklarer Jens den stolte far. Andre dage leger han med sin fars regnemaskine og hjælper sin far med ugens husholdningsregnskab. (Esther får hver uge et bestemt beløb i kontanter til husholdningen.) Det er Jens der taster tallene ind og svinger håndtaget for udregning af beløbene. Også denne leg refereres i et brev til Stenhøj. Bygge broer og arbejde med tal: Er det her ingeniørdrømmen starter?

Storebror

Jens savner sin mor da hun ligger på sygehuset efter Ingers fødsel 25-05-1954. Han besøger sin mor og lillesøster hver dag, og vil have begge med hjem. Han mener ikke det er sygeplejersken der skal bestemme hvornår mor og søster må komme hjem (*Note 9*). Bernhardt må ligge i sengen ved siden af Jens om aftenen, for ellers vil han ikke sove. Han er vant til at han kan høre sin mor i stuen ved siden af.

Mens Esther er indlagt på sygehuset, har Bernhardt en husmoderafløser (*Note 10*). Hun hjælper med det praktiske i den lille familie, hun leger med Jens og tager ham fx med på skovtur med saftvand og brød som picnic. Esther udskrives, mens Inger på grund af sin lave fødselsvægt må blive på sygehuset. Ester går hver dag op til sygehuset (½ km) hver tredje time for at amme Inger. Første gang klokken 7 og sidste gang klokken 22. Det betyder meget fravær fra Jens der savner sin mor og mener at den mad kan sygeplejerskerne da bare give Lillesøster.

Da Inger efter 6 uger endelig kommer hjem fra sygehuset, er Jens glad. Han inviterer stolt legekammerater med hjem og viser hende frem med ejermine. Senere siger han dog beklagende til

sin mor: *Det er nu dumt hun ikke er en dreng*, men alligevel kan de to godt senere lege med biler sammen.

Esther beskriver nogle år efter for sin svigermor et andet eksempel på at Jens og Inger leger godt sammen: Fx er det Jens der klipper Ingers påklædningsdukke ud så Inger kan give dem tøj på.

Sygdom

Jens er sund og rask i hele barndommen, fraset en mindre operation med fjernelse af polypper, foretaget på Slagelse Centralsygehus. Til gengæld gennemgår Bernhardt en stor operation marts 1955 hvis udfald kan gå begge veje. Han er indlagt på sygehuset i Slagelse i flere uger, og det er svært for Esther at rumme usikkerheden om fremtiden og samtidigt have ansvaret for de to små børn. Jens trøster sin mor når hun græder: *Du skal ikke være ked af det lille Mor, naar Far kommer hjem bliver du glad igen*, fortæller Esther i et brev til Bernhardt. Jens føler stor omsorg, da han eksempelvis skal afsted til en legeaftale med Torben, siger han til Inger, 9 mdr. gammel: *Kan du saa trøste Mor hvis hun bliver ked af det*.

Kagedåsen

Billedet af kagedåsen har en sød lille historie bag sig. Jens er godt 3 år gammel og er med sin far nede i butikken Axel Røber der også sælger isenkram. Jens udvælger en smuk kagedåse med dekorerede måger som julegave til sin mor. Senere går han tur med sin mor og kommer forbi det udstillingsvindue hvor en lignende kagedåse er udstillet. Jens peger på kagedåsen og siger: *Mor, mor – far og mig har købt sådan en kagedåse til dig i julegave; men du må ikke sige det til nogen, for det er en hemmelighed!* Mor lader som ingenting og bliver meget ”overrasket” da hun juleaften pakker den fine kagedåse ud fra Jens og Bernhardt.

Kagedåsen bruges senere på Vejlefjord og i Juelsminde til opbevaring af biler. Kris, Mik, Freja, Daniel, Liann, Mia og Sune kender den fra leg i Juelsminde. Nu er kagedåsen havnet i Holme, og den er stadig brugbar til opbevaring af biler til glæde for Esther og Bernhardts oldebørn.

Flytning

Som bogholder i firmaet Røber i Haslev ser Bernhardt hvordan økonomien begynder at skrante. I tide finder han et andet arbejde, nemlig som kontorfuldmægtig ved Jysk Nervesanatorium, Vejlefjord. Det er kolleger fra hans tid som kontorassistent ved Kolonien Filadelfia, Dianalund Nervesanatorium, (*Note 11*) der har arbejdet for oprettelsen af et nervesanatorium i Jylland.

Jysk Nervesanatorium åbner i 1957, og knap fire år efter flytter familien Larsen til Vejlefjord.

Jysk Nervesanatorium

Nervesanatoriet ligger i imponerende bygninger og kaldes med rette for ”Slottet i Skoven”, for det er en statelig bygning der ligger naturskønt i en skov ved Vejlefjord 4 km fra landsbyen Stouby. Jysk Nervesanatorium bygges i 1900 som sanatorium for tuberkuløse efter inspiration fra lignende sanatorier i Tyskland. Med udryddelsen af tuberkulosen i Danmark kan de smukke rammer nu bruges til andet formål, nemlig til patienter med nervøse lidelser.

Jysk Nervesanatorium, Vejlefjord, ca. 1960

Der er plads til 100 patienter, og personalegruppen udgør lige så mange. Foruden administrationen, hvor Bernhardt skal arbejde, er der en stab af sygeplejersker, læger, ansatte i ergoterapi, fysioterapi

og i sanatoriets værksteder, dvs. tømrer, elektriker, maler og maskinmester. Vejlefjord er et lille samfund i sig selv hvor alle bor på området i huse eller i et lejlighedskompleks tilhørende sanatoriet.

Familien Larsen bliver taget godt imod af alle og får tildelt en funktionærbolig med god plads. Jens og Inger får hvert sit værelse, og begge nyder at der i huset kommer en kat, Pjevs, med en dejlig blød sort pels. Til boligen er der en have med æbletræer og skrånende terræn, ideel til leg og boldspil. Fra boligens stuer og terrasse er der udsigt over skov og fjord. På 1. sal bor reservelæge Eberhardt, hans hustru Ruth og lille søn Frey.

Jens' barndomshjem med nervesanatoriet i baggrunden, 1966. Jens' værelse ligger i stueplan til højre i huset. Herfra kan han kigge ud på bakke og skov.

Hverdag

Bernhardt er glad for sit arbejde. Han tager sig af bogholderi og løn og har en kontorassistent til at hjælpe sig. For Esther er det meget svært at omstille sig fra at være midt i den livlige by Haslev til at være isoleret i en lysfattig bolig ved Vejlefjord. Hun er ensom, opgivende og grædende. Som husmor har hun kun få kontakter. Hun har heller ikke længere kontakt med ansatte i butikker for når hun mangler varer, ringer hun til Stoubys købmand og bager, der bringer bestilte varer ud på bestemte ugedage. Sommeren 1961 køber familien bil, en Ford Anglia, og nu kan Bernhardt køre Esther til Stouby for at købe ind. Hele familien kører på søndagsture ”ud i det blå” og lærer det nye område at kende.

Esther føler et stort mindreværd i forhold til de andre kvinder ved Vejlefjord. Hun er ”medfølgende hustru” og tiltales/omtales som *Fru Bernhardt Larsen*. Andre kvinder ved sanatoriet har

uddannelser og arbejder på stedet som sygeplejersker, læger, ergo- og fysioterapeuter, økonomaer, oldfrue osv. På et tidspunkt får Esther et to-timers arbejde hver eftermiddag som medhjælper i ergoterapien. Dette job redder hende fra at blive syg og deprimeret, hun har en god relation til patienterne og føler sig igen værdsat. Hun er nu *Fru Esther Larsen*.

På Vejlefjord kan familien Larsen fortsat leve efter de kristelige værdier som også er værdigrundlaget for selve sanatoriet. Esther og Bernhardt abonnerer på avisen Kristeligt Dagblad og støtter Sømandsmissionen og Mission Afrika (dengang kaldet Sudan Missionen) med jævnlige pengegaver.

På sanatoriet er der indrettet en kirkesal, og for patienter/personale er der gudstjeneste hver anden søndag. Jens og Inger er med forældrene til gudstjeneste på Vejlefjord. Bernhardt er kordegn på skift med overlæge og inspektør. Når Bernhardt ikke er kordegn på sanatoriet, tager hele familien til gudstjeneste i Stouby Kirke, eller Jens og Inger er i søndagsskole i Stouby Missionshus imens. Da Jens er konfirmeret, får han selv lov at bestemme om han vil med eller ikke med i kirke, og han vælger da at blive hjemme.

Aktiviteter

Jens og Inger inviteres af stedets forstanderinde Søster Thyra (uddannet diakonisse og leder for sygeplejerskerne) til fastelavnsfester sammen med de andre børn ved Vejlefjord. Det er også hos Søster Thyra at Jens og Inger lærer at spille Kriblekryds når de følges med forældrene på besøg til brætspil. Legen ”Skibet er ladet med” og legen ”Land, vand og by” læres også hos Søster Thyra.

I Ergoterapien holder værkstedsleder, Urban Hansen, hver vinter ugentlige kursusaftener for de ansatte og deres børn. Jens er med og lærer at bruge høvl, sav og hammer. Sammen med Bernhardt laver han nyt bestik til hjemmet hvor skæfterne er af fint pudset palisander. Jens lærer at udføre mindre snedkeropgaver og laver papirkurve i fletværk til sig selv og som gaver.

1-2 gange om måneden er der underholdning for patienterne hvor personalet også er velkommen. Det drejer sig om koncerter og filmforevisninger. Jens og Inger er altid med og kender herved mange gamle danske film. Det er Morten Korch film og andre film i samme genre fordi filmene ikke må belaste patienterne med et for dystert indhold. Det er Bernhardt der betjener spolemaskinen som filmene kører på.

Barndomsvenner

Jens falder hurtigt til og får venner. Gennem skolen, Stouby Centralskole, møder han Thor Købsted der bor ved Fakkegrav i nærheden af nervesanatoriet. Thor har en islandsk hest så for Jens er det sjovt at besøge vennen. De bruger begge meget tid med at lege røvere og soldater i skoven, at klatre i træer, at bygge huler, at binde reb om livet og lege bjergbestigere i Himmerigsskrænten nede ved fjorden og at bade – et herligt liv for en frisk dreng på 11 år. En dag de to leger i skoven, får de sig en stor overraskelse: De finder en skildpadde! Skildpadden viser sig at være et undsluppet kæledyr

fra en af de andre børnefamilier ved sanatoriet. Padden har været væk i flere sommermåneder, men har klaret sig. Da skildpadden afleveres, bemærker drengene at pigerne, der ejer skildpadden, kysser padden af glæde. *Adrrr!* - det har de godt nok aldrig set før. Thor og Jens får en god findeløn for deres indsats.

Enkelte vintre er frosten så hård at Thor og Jens kan stå på skøjter på fjorden, men andre vintre foregår denne leg i engen bag Træskohage Fyr. Jens er en dygtig skøjteløber; han kan løbe stærkt, snurre rundt og løbe baglæns. Om vinteren er der gode kælkebakker lige uden for døren: Dels i egen have og dels bakken foran sanatoriet. Jens får et par ski i julegave og lærer at stå på ski. Det er ski i træ og med et fjedersystem til at spænde fast om hans almindelige vinterstøvler. Nogle gange falder skiene af i fuld fart ned af bakken, men det lader Jens sig ikke slå ud af.

På et tidspunkt får Jens en robåd som han gør i stand sammen med Bernhardt. De sliber og maler så båden bliver utrolig flot. I båden ror Jens nogen gange på besøg hos Thor frem for at gå eller cykle på grusvejen igennem skoven fra sanatoriet til Fakkegrav. Fra robåden sætter Jens egne garn ud sammen med Thor. (Det er også Thor og Jens der senere både "tuner" og "borer" deres knallerter så de kan køre hurtigere. Det ved forældrene selvfølgelig intet om.)

Jens har stadig interessen for landbrug og færdes og hjælper til på to gårde i nærheden af sanatoriet: Elmely og gården ved Børnehjemmet Kildebjerget hvor Familien Fries bor. Det sidste sted bliver han ven med sønnen Karl. En ven fra skolen i Stouby, Poul Skøtt, bor på en gård i Gammelby, og her er Jens også en hyppig gæst. Angliaen bliver tjekket hos den lokale mekaniker Andersen hvor Jens bliver venner med mekanikerens søn, Erik. Hos Erik må drengene godt være i værkstedet så derfor er det også spændende for Jens at lege med Erik.

Torben, vennen fra Haslev, er flyttet til Herning, og han og Jens ses jævnligt gennem hele barndommen. De holder feriedage hos hinanden. De driller Inger: *Vil du være med til legen tidsfordriv? Ja*, svarer Inger ivrigt. *Så saml det her op!* (smider alle spil på gulvet). Udenfor løber de forbi hendes værelsesvindue, laver ansigter og forstyrrer hende med fjollede lyde. Desuden introducerer de legen "Fyrværkeri" for hende. Legen består i at tænde en tændstik, sætte den bag numsen og slå en ordentlig prut. Sikken et fyrværkeri! Gunhild Jessen, Ingers veninde, erindrer 60 år efter at *Jens og Torben var altså ret strenge overfor Inger i deres drilleri.*

Skole

For at komme i skole, Stouby Centralskole, skal Jens cykle godt 4 km. Men oven på morgenens store portion havregryn med sukker og mælk er skolevejen intet problem.

Den første del af skolevejen må han dog trække cyklen, så stejl og lang er bakken op fra Vejlefjord med en stigning på 7 % over 0,64 kilometer (til sammenligning er Ringgaden i Aarhus fra Silkeborgvej op mod Viborgvej 5 % i stigning). Derefter går det lettere. Ved Fakkegravvej, 1 km fra Stouby, møder Jens vennen Thor, og de følges ad det sidste stykke til skole. Familien får en irsk setter, Sussi, som Bernhardt lufter om morgenen og følger herefter begge sine børn et stykke op ad bakken. Det er hyggeligt for alle parter.

Om vinteren – og hvis der er meget sne – starter Bernhardt Angliaen og kører Jens og Inger i skole. Cyklerne bliver lagt i bagagerummet, og der køres med åben bagklap. At blive kørt i skole på denne måde er en absolut undtagelse. Ofte takker Jens nej, og lader lillesøster om at være *dengse og blive kørt af far*, som han siger. Det er for Jens en sport at køre på cykel så han klarer normalt både regn, slud og sne. På sin cykel har han monteret håndmuffer som skærmer hans hænder på styret.

Skolefoto af Jens november 1962

I skolen er Jens i særlig grad glad for sin klasselærer Harald Larsen der underviser i både dansk og biologi. Biologi er et af Jens' bedste fag. Klassen får som opgave at finde og beskrive både dyr og planter fra skoven, og her har Jens en fordel da han bor midt i en skov. Jens har sløjd i 5 år fra 4. klasse til 1. real. I den tid producerer han bl.a. skåle og lamper, det sidste efter eget design. Den afsluttende opgave fra sløjdfaget i 1. real er et sofabord i teaktræ, monteret med en flettet hylde. Først gør bordet gavn på Jens' eget værelse; men senere foræres sofabordet til forældrene der har glæde af bordet både ved Vejlefjord og senere i deres bolig i Juelsminde.

Som skoledreng betros Jens at være i Skolepatruljen og står vagt foran Stouby Centralskole ved den befærdede Vejlevej (mellem Vejle og Juelsminde).

Jens er vellidt af både lærere og kammerater. En enkelt eftersidning oplever Jens, og lærer Eriksens næve får Jens også at føle en gang (kender ikke grunden til disse straffe). Lærer Eriksen er gårdvagt og meget streng. Når drengene er oppe at slås i skolegården, vanker der lussinger. Det er først i 1967 at korporlig afstraffelse afskaffes i Folkeskolen.

De andre børn i klassen siger at Jens taler "fint". Hans sprog er rigsdansk som hans forældre taler i hjemmet, dvs. uden dialekt. Kammeraterne taler jysk, også indbyrdes, men overfor lærerne svinger

de over i ”fint”. Hjemme hører Jens kun sin mor tale vendelbomål når hun taler i telefon med sin søster så han forstår hendes hjemstavnsdialekt og dermed også nemt nok den østjyske dialekt han nu hører hos sine kammerater. Sproget giver ingen problemer for Jens i forhold til at blive accepteret.

(Senere – da Jens er 48 år og ansat ved Aarhus Havn – bemærker Esther at han er begyndt at bande. Hun tager det ikke op med ham, men fortæller hendes observation til Inger. Samtidig undskylder hun på Jens’ vegne at han er nødt til at bruge det sprog man bruger på havnen. Herved undgår Esther en konflikt med Jens.)

I Folkeskolen er Jens dygtig til matematik. Hjemme får han derfor allerede 12 år gammel ansvaret for sin egen økonomi. Han får et bestemt beløb der skal række til hele måneden, både til tøj/sko og til lomme penge. Jens styrer sin egen økonomi godt og spørger ikke sin far om ekstra penge. (Konfirmationstøj og andendags tøj indkøbes dog af forældrene.)

Jens har sidste skoledag 21-06-1968 og køres til skole af sine forældre i Angliæen. Til lejligheden har han købt nyt tøj, et jakkesæt i en lys blå-grå farve og nye hyttesko i ruskind. Se foto på forsiden.

Arbejde

Ved fjorden i Strandhuset på vejen ud mod fyret bor fisker Henriksen. I 11-12 års alderen bliver Jens gode venner med Henriksen og kommer med ham ud at fiske fra robåd. Jens tjener penge hos fiskeren ved at være med til at sætte garn ud tidligt om morgenen i weekender, tømme net, rense fisk og bagefter rengøre, tørre og reparere fiskenet og ruser. Fiskene leveres op til køkkenet på sanatoriet. Det er mest skrubber og rødspætter der fanges i fjorden.

Om sommeren har Jens arbejde i sanatoriets gartneri. Han plukker jordbær og betales for hvor mange bakker han kan fylde. Han er hurtig til arbejdet og tjener en hel del. Sanatoriet er næsten selvforsynende med grøntsager og frugt så der er nok at lave i gartneriet for Jens hen over sommeren.

Fritid

I fritiden spiller Jens fodbold. Der er gode udendørs boldbaner ved skolen, og der spilles også mod andre hold i Bjerre Herred. Han er også aktiv KFUM-spejder i en årrække. Især synes han det er sjovt at tage på landslejr med spejderne.

Med fodbold, spejder, venner, og lektier er Jens’ dage godt fyldt ud. Al transport foregår på cykel, det vil sige: Først de 8 km i benene til og fra skole. Lektier – og så afsted igen samme tur til fritidsaktiviteter eller vennebesøg.

I slutningen af tresserne køber Esther og Bernhardt et sommerhus, Parkvej 6, i Strandhuse ved Juelsminde. Det er et lille hyggeligt hus i sortbejdset træ med to værelser, køkken, toilet og en veranda. Desuden et lille anneks med egen indgang som bliver Jens’ værelse. Huset ligger på en stor

hjørnegrund hvor der er god plads til boldspil og badminton. I nærheden, bag et dige, ligger vandet og frister med sandstrand og friske bølger. Jens er glad for at svømme så det er ikke ualmindeligt at han er i vandet tre gange om dagen.

Jens er med i sommerhuset hvis han har en kammerat med. Ellers er det for kedeligt. Han har nu den teenagealder hvor den næsten 4 år yngre lillesøster er uinteressant.

Det er en stor dag da Jens kan købe knallert som 16-årig og lettere kan transportere sig, fx til den nærliggende landsby, Hyrup. Her begynder han at ses med en pige fra klassen, Karen. Han opholder sig meget hos Karen og hendes familie der synes godt om Jens og omvendt. Når Karen eller andre venner spiser med hos os, tager Bernhardt det hensyn ikke at bede bordbøn. Jens har bedt sin far herom, og dette ønske respekteres.

Efter at Jens har mødt Karen, og efter at han i realklassen er begyndt at gå til fester bl.a. ungdomsfest i Hyrup Forsamlingshus, vil han hellere være hjemme i weekender frem for at tage med i sommerhuset. Det har forældrene fuld forståelse for.

Ungdom

På Fakkegrav Badehotel er der bal hver lørdag aften – og det er ikke noget afholdshotel. Jens får endnu ikke lov at tage af sted til disse fester. Hvad Esther og Bernhardt ikke ved, er at Jens går tidligt i seng lørdag aften (*Åh, jeg er så træt*), men at han fra sit værelse hopper ud gennem vinduet og tager til fest på badehotellet. Sådan foregår det et godt stykke tid. Jens betror sin søster: *Hvad forældre ikke ved, har de ikke ondt af*. En lørdag aften hvor Bernhardt lufter Sussi lidt sent opdager han Jens på vej op ad skråningen mod Fakkegrav. Stor ballade i familien!

Men lidt efter lidt påvirkes forældrene, og med Jens' hjælp bliver de mere moderne i deres tilgang til religionen og giver Jens lov til at gå til fester eller tage til Rosenvold Camping hvor de unge – stadig umyndige – samles om aftenen i telte og hygger sig.

Det er også Jens der får forældrene overtalt til at begynde at servere vin og øl når der er gæster til middag. Et stort udviklingskridt i en indremissionsk familie.

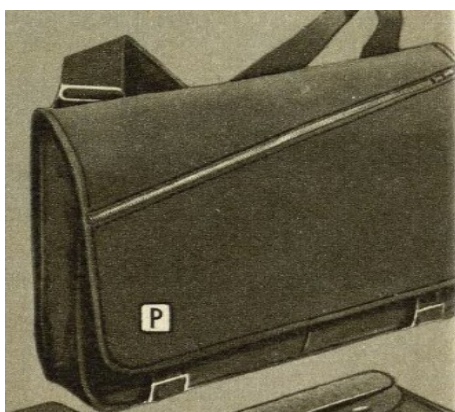
Da Jens bliver 18, får han kørekort betalt af sine forældre som præmie for at ikke at være begyndt at ryge cigaretter. (At Jens er ryger i nogle år senere i sit liv, ved forældrene ikke.) Jens låner ofte Angliaen af sin far for at komme ud på besøg hos kammerater, eller køre til Herning for at besøge Torben. Jens og Torben er enige om at det for dem er den bedste tid: *Vi er 18 år og myndige, bliver regnet for noget og har friheden og fremtiden*.

Første uddannelse

Efter realeksamen begynder Jens i efteråret 1968 på Horsens Tekniske Skole. 2 år senere er han færdig som teknisk assistent fra bygge- og anlægslinjen med flotte karakterer.

For at komme i skole skal Jens 50 minutter med bus til Horsens og derfra med bybus ud til skolen. Desuden er der den ulempe at bussen om morgenen ikke kører helt ned til sanatoriet, men har sin holdeplads oven for bakken ved skovfogedboligen. (Dette arrangement for ikke at vække patienterne om morgenen med trafikstøj.) Bussen kører fra holdepladsen allerede kl. 6.40, og Jens skal hjemmefra 15 minutter før for at nå bussen.

Man ser for sig, hvordan Jens trækker afsted i beige bredriflet toradet fløjlsjakke og olivengrønne fløjlsbukser med svaj, mens han over skulderen bærer en grå *ravndugstaske* hvorfra der i den ene side stikker et plastikrør frem. I dette *morakkerrør* ligger der friske tekniske tegninger. (*Note 12*).

Grå ravndugstaske med skulderrem

Det er DSB der varetager busdriften på landet, men chaufføren er altid den samme om morgenen, Svend Nielsen. Svend ved at Jens skal med om morgenen og venter på ham hvis han er lidt forsinket. Jens sover i rutebilen både ud og hjem. Om eftermiddagen er der desuden den service fra Svends side at han går ned bagerst i rutebilen og vækker Jens når de er ankommet til Vejlefjord.

Køreplan med timesdrift til og fra Jyske Nervesanatorium

Det ene år af uddannelsen til teknisk assistent foregår i praktik ved Vejle Amts Vejinspektorat, og efter endt uddannelse vender Jens tilbage og arbejder to måneder ved vejinspektoratet, indtil han skal ind til militæret 01-10-1970.

Under praktiktiden og som teknisk assistent er Jens bl.a. involveret i arbejdet med vejtilslutningen til Den Nye Lillebæltsbro, der indvies 21-10-1970. Fra Nervesanatoriet kan man se ud over fjorden og følge broens opbygning med de to store pyloner. Jens er fascineret af dette flotte anlægsarbejde.

I en periode under uddannelsen bor Jens på et lejet værelse i Horsens. For Jens er det en stor omvæltning at bo alene. Han oplever ensomhed i en sådan grad at han fortæller sin mor, hvordan han giver fluerne mælk i vindueskarmen *for så er der jo lidt liv hos mig*. Madmæssigt klarer han sig langt på makrelsalat, rugbrød og havregryn.

Soldatertid

Jens er ved Sjællandske Ingeniørregiment i Farum et år indtil slutningen af september 1971. Soldatertiden står ikke højt på Jens' hitliste. Der er slet ikke de spændende opgaver han havde regnet med ved Ingeniørtropperne. Det handler om at få tiden til at gå og gerne sove så meget som muligt. De værnepligtige laver en turnusordning så der holdes vagt på skift, så de andre kan sove imens. (Sådan fortæller Jens sin senere svoger Jens R om soldatertiden.)

Mens Jens er soldat besøger han ofte sin farbror Johannes, tante Lutzie og kusine Marie-Luise i Kastrup. Jens er glad for at have familie at besøge i nærheden af kasernen. Som soldat har Jens gratis transport med DSB hjem til Vejlefjord i weekender. Hunden Sussi er ellevild når Jens er hjemme på orlov. Normalt sover Sussi i kælderen; men når Jens er hjemme, får den lov at ligge i hans seng. Jens' seng er bare en smal ottoman så om morgenen finder han sig selv liggende på gulvet fordi Sussi har fyldt for meget.

Jens og Sussi, februar 1968

Dette foto er dog taget nogle år før soldatertiden, men viser meget godt Jens' forhold til Sussi. Hunden opholder sig om dagen på hans ottoman, og Jens træner med Sussi at den skal vente med at

tage maden fra hans hånd. Cowboybukser er ny mode sammen med skjorter i skrigende farver. Bagved anes en plakat med The Rollings Stones. Til venstre for Jens er der en gammel radio der stammer helt tilbage fra forældrenes tid som nygifte. Over radioen skimtes desuden to hylde i teaktræ som har Jens lavet i sløjdundervisningen på Stouby Centralskole.

Musik

Gennem alle år interesser Jens sig for musik. De første penge, han tjener som teenager ved at arbejde i sanatoriets gartneri, bruges til at købe EP-plader for. Det er Cliff Richard, Elvis Presley og Pat Boone der introduceres i hjemmet. Senere da Jens har råd til de større LP-plader, går hans smag i retning af Kinks, Rolling Stones, Jethro Tull og Jimi Hendrix.

En dansk popsangerinde Gitte Hænning udgiver en plade med salmen ”Sig månen langsomt hæver” fra Salmebogen. Forældrene er forargede over at en popsangerinde udgiver en plade med en højtidelig salme. Det indtryk vil Jens gerne ændre og giver pladen til Bernhardts fødselsdag. Fødselaren og Esther bliver glade for pladen - et eksempel på at Jens påvirker forældrene i en mere moderne retning.

Jens følger alle Rolling Stones’ koncerter i Danmark. Nu med mulighed for at køre bil kan Jens færdes mere frit, og han og Torben tager til mange koncerter sammen. Til koncert med Jethro Tull i Odense er Inger med, desuden er trio en sammen til den legendariske koncert i 1970 i Vejlbys Risskov Hallen med Jimi Hendrix (*Note 13*).

Jens, juni 1970

Jens følger moden og bruger bukser med svaj og lav talje, spraglede T-shirts, plateausko og har desuden skulderlangt hår og et lille overskæg. Hans venner følger samme mode.

Torben introducerer Jens til festlivet i Holstebro. De to venner kører ofte til byen hvor der spilles god musik på Diskotek Cleopatra, og hvor der er nogle søde piger. En af dem hedder Anne-Marie.

Højbjerg

Efter militærtjenesten flytter Jens til et kælderværelse i et parcelhus i Højbjerg ved Aarhus. Han er nu snart 21 år gammel og har fået arbejde som teknisk assistent ved Murer- og Entreprenørforretning Aage Eriksen i Viby.

Jens er ofte hjemme i weekender. Han har overtaget Angliaen efter at forældrene har købt en Morris Monaco. Ved nogle lejligheder er Ingers veninde, Gunhild, med i bilen fra Stouby til Aarhus. Hun skal videre med bus til Clausholm Slot hvor hun arbejder, og Jens kører hende til Rutebilstationen. Hun oplever ham som tavs og indesluttet.

I Aarhus ses han med Kirsten og hendes kæreste Steen. De er begge venner fra Teknisk Skole i Horsens. Parret bor i et lejemål i nærheden og holder gode fester. En gang er Inger med, og hashpiben går rundt. Det fortæller de selvfølgelig ikke noget om til deres forældre. For selvom Esther og Bernhardt med årene er blevet mindre skrappe i deres holdninger, vil de blive kedede af at høre at deres børn prøver hash. Det bliver aldrig til noget stort hashforbrug.

Jens er i firmaet i Viby indtil 01-11-1972, og så sker der store forandringer.

Første ægteskab

Jens fortæller i efteråret 1972 sine forældre at han flytter sammen med Anne-Marie som han har mødt i Holstebro i maj måned. Anne-Marie er 17 år gammel. Esther og Bernhardt reagerer med bestyrtelse. Bernhardt mener det er uansvarligt af Jens at bo sammen med en pige under 18 år og siger hun bør flytte hjem til sine forældre.

Jens holder fast i sit ønske. Anne-Marie ser sine kommende svigerforældre og svigerinde til Esther og Bernhardts sølvbryllupsfest 23-11-1972 der holdes ved en middag på Restaurant Varna i Aarhus (*Note 14*). Der er pang på farverne i 70'erne, både i gæsternes tøjstil og i interiøret. Anne-Marie bærer smart farvet tøj, og Jens er klædt i tøj der matcher.

De to unge flytter sammen i en to-værelses lejlighed i Bispehaven, Aarhus V, medio december 1972. Anne-Marie er gravid i 4. måned, og parret snart skal giftes. Det kan lade sig gøre når Anne-Marie er fyldt 18 år i begyndelsen af det nye år.

At Jens' forældre i begyndelsen - og indtil de får at vide at et barnebarn er på vej - er imod forbindelsen til Anne-Marie er ikke en god start på forholdet mellem svigerdatter og Jens' forældre. Jens opnår dog sine forældres fulde respekt fordi han viser ansvar overfor Anne-Marie og deres kommende fælles barn.

Brylluppet mellem de to foregår på Holstebro Rådhus 27-01-1973, og bagefter er der fest hos Anne-Maries forældre for familie og venner. Anne-Marie er i en smuk lilla kjole og har små lyserøde roser som dekoration i håret. Parret er meget forelskede.

Ud af Folkekirken

Som ung tager Jens skarpt afstand fra det religiøse grundlag han er opdraget i og melder sig i februar 1973 ud af Folkekirken. *Jeg tror kun på det der kan bevises*, forklarer han sin søster. Alligevel bærer han de grundlæggende værdier fra barndommen med sig ind i voksenlivet til selv at bygge videre på i sin egen familie. Det vil vi senere se eksempler på.

Mand, far og ingeniør

24-05-1973 fødes Mik på Fødeklivnikken i Finsensgade (*Note 15*), og fem år senere kommer Kris til verden, 06-04-1978, samme sted. Forud for Kris' fødsel er der følgende fortælling: Anne-Marie har kraftige veer, og det skal meget hurtigt for at nå fra boligen i Hasle til Fødeklivnikken. Angliaen med Jens som chauffør drøner afsted hen af Ringgaden med så stor fart at en politivogn sætter efter den. Politiet tror det unge par er på vej væk i fuld fart i en stjålen bil. Da Angliaen standes, og Jens fortæller at han er på vej til Fødeklivnikken med sin kone, hjælpes parret videre med blå blink, og alt ender heldigvis godt.

Ikke bare for Jens som far, men også for Bernhardt sker der en stor forvandling. Han elsker Mik og Kris fra dag ét. Bernhardt er den ideelle farfar i leg og nærvær. Farmor er et mere nervøst gemyt, og hun har bekymringer om hvordan så ungt et par skal klare sig. Hun er anspændt når svigerdatteren er på besøg.

Det vækker stor beundring hos Esther og Bernhardt og i den øvrige familie at Jens og Anne-Marie i de efterfølgende år tager uddannelse på skift, alt imens de tjener penge til livets ophold.

Fx har det unge forældrepar i 1973 Mik med i lift på arbejde tidligt om morgenen til et rengøringsjob de varetager i fællesskab. Senere læser Anne-Marie til lægesekretær, og da hun er færdig med sin uddannelse, er det Jens' tur til at læse videre.

Efteråret 1975 er Jens nemlig igen på skolebænken, denne gang på Aarhus Teknikum. Juli 1978 er han færdig som teknikumingeniør med fagtitlen bygningsingeniør. Han opnår et flot gennemsnit på 10,5 ud fra 13-skalaen.

På Aarhus Teknikum kalder Jens' medstuderende ham for "Jens Mangepenge". Det er dyrt at have børn, og Jens er en af de få på studiet der har børn, ergo må han være rig. Studiekammeraten Torkild Petersen, senere senior projektchef ved Rambøll (*Note 16*), fortæller omkring 2008 til Kris om hvordan Jens i studietiden går forrest i deres studiegruppe, og om hvordan Jens har en fantastisk evne til at få alle med - også dem der har det svært - dem drager Jens en særlig omsorg overfor.

Efter sin eksamen bliver Jens 1-11-1978 ansat som vejingeniør i Århus Amtskommune, Amtsvejvæsenet, men finder arbejdet kedeligt og rejser derfra efter 1½ år.

Derfra går turen maj 1980 videre til firmaet Rambøll og Hannemann, Aarhus-kontoret. Jens er glad for sit arbejde som tilsynsførende ingeniør og er involveret i mange spændende projekter, fx bygning af administrationsbygningen for Jydsk Telefon i Slet og havnen ved Studstrupværket i Egå.

Det imponerer familien at Jens tager dykkercertifikat. Det gør han for at kunne tilse firmaets havnebyggerier.

Da kraftvarmeværkerne i Grenå og Silkeborg skal bygges, har Jens ansvaret for byggerierne, og dermed også ansvaret for at der ikke sker nogen arbejdsulykker. Han fortæller til svogeren Jens R, der også er ingeniør, hvordan han ikke synes at der bliver ryddet ordentligt op på byggepladsen. Der ligger værktøj og flyder hvilket kan skabe farlige situationer. Derfor bestiller Jens resolut et oprydningssfirma til at fjerne alt hvad der ligger af "løse ting og sager". Dagen efter er der mange på arbejdspladsen der mangler deres værktøj. Det er bare ærgerligt, og herefter er der altid ryddeligt på arbejdspladsen. Byggeriet afsluttes i Silkeborg uden en eneste ulykke hvilket altid er Jens' mål i arbejdet. Ikke bare skal kvaliteten og tidsplanen være i orden, men sikkerheden er lige så vigtig.

I 1986 udnævnes Jens til afdelingsingeniør for tilsyn og byggeledelse ved Rambøll og Hannemann.

Notits i Fagbladet Ingeniøren 26-09-1986

Fra foråret 1989 arbejder Inger som distriktsergoterapeut i Aarhus Vest med udgangspunkt fra Plejecentret Toftegården. Hun arbejder med forebyggelse og har samarbejde med afdelingsformænd i områdets boligforeninger. En dag er hun til møde i Trillegården hvor en af formændene spørger – da han hører hendes navn - om hun mon er i familie med Jens Nygaard? Inger bekræfter det, hvorefter hun hører en masse pænt om sin bror. Trillegården er under renovering, bl.a. bygges der nye tage, og det er Jens der repræsenterer firmaet Rambøll og Hannemann over for boligforeningen.

Inger får at vide at hendes bror kan man regne med, og at man altid kan gå til ham med problemer – så bliver de løst.

I firmaet Rambøll (firmaets navn siden 1995) beskrives Jens som en god leder der har omsorg for sine ansatte. Andre rosende ord om Jens er at han er dygtig, arbejdsom og ansvarsfuld. Når man laver en aftale om kvalitet, tidsplan og pris så overholder han det aftalte. På den måde kan Jens være hård overfor entreprenørerne hvis de modsat ikke overholder deres del af aftalen. Et eksempel på Jens pligtfølelse og krav til sine ansatte erindrer Kris sådan:

Jeg er ca. 9 år gammel. Der er snestorm i Aarhus og vejene er stort set lukkede. Far er meget håndfast. Det er ikke Rambølls skyld at det sner, så folk har bare at møde ind på arbejde, om de så skal stå på ski.

Familien bor, mens børnene er små, i Ryhaven 29 i Aarhus V. Mik og Kris går i skole i Åbyhøj, Gammelgårdsskolen.

I 1985 køber Jens og Anne-Marie et hus, Jernaldervej 294, Aarhus V. For at begynde i den nye skole fra skoleårets begyndelse flytter Mik ud i huset, samtidig med at Bernhardt, 77 år, bor sammen med ham og hjælper med at male huset. Indflytningen for hele familien sker i sensommeren 1985. Mik og går på Tilst Skole, mens Kris fortsætter på Gammelgårdsskolen i Åbyhøj, til og med 9. klasse. Senere tager Mik studentereksamen fra Langkær Gymnasium, også i Tilst.

Jens er en vigtig person i drengenes opvækst. Han er en moderne far der er med i alt hvad der angår børn, både praktisk og socialt. Et eksempel: Da drengene i 1988 gerne vil spille basket, involverer Jens sig i foreningslivet i Tilst. Til første træning forventer Jens ikke at der vil komme specielt mange børn. Men det vælter ind med børn, og Jens – der i bund og grund ikke ved noget om basket - får alligevel klaret første træning og får hurtigt bygget en basketorganisation op med trænere, bestyrelse osv.

Jens er også en af hovedmændene bag opbygningen af TST-Aktivcenter, hvor der bliver bygget en ny hal, træningsfaciliteter og kantine i forbindelse med Tilst Skoles gamle hal. Jens er idrætsforeningens kontaktperson til byggepladsen og ved diverse forhandlinger med kommunen forud. Han er også med til at ansætte halbestyrer, og idrætslivet i Tilst er derefter familiens omdrejningspunkt i mange år.

TST-Aktivcenter er desuden et vigtigt samlingspunkt for lokalbefolkningen. I hallen er der ”Aktiv Fredag” som er et tilbud til områdets børn og unge at de frit kan komme og benytte stedets aktiviteter og få kompetent vejledning og instruktion. Jens arbejder som frivillig til disse arrangementer. Under det arbejde får han også sat en stopper for tyveri fra omklædningsrummene.

Af andre aktiviteter, Jens har støttet sine drenge i, kan nævnes: Taekwondo, svømning og akvarium (Mik) foruden fodbold, svømning, håndbold og trommer (Kris).

Der er også tid til at dyrke parforholdet. Anne-Marie og Jens går til dans, og de to er et flot par når de er på dansegulvet, fx i en hurtig og inciterende Jive. Anne-Maries arbejdsgiver, en øre-næse-hals-specialist i Viby, introducerer sammen med sine kone Jens og Anne-Marie til Musikhusets verden. De to par følges ad til koncerter, og Jens får udvidet sit repertoire inden for musik.

Fra at økonomien har været stram, har familien nu mulighed for at købe sommerhus på Mols, Hejrevej 13 ved Femmøller. Sommerhuset ligger som nabo til familien Michelsen, Jens' morbror, så de to familier ser en del til hinanden. Jens fortæller morsomt om hans og Jens Ejners samarbejde om praktiske gøremål. Fx hvordan værktøj fyger ned fra stigen når Jens Ejner arbejder på husets tag sådan at det er livsfarligt at stå i nærheden. For Jens Ejner skal alting gå hurtigt, mens det for Jens skal gøres grundigt. (Præcis den samme forskel Jens kender mellem sin mor og far.)

Med en god økonomi lader det også sig gøre at tage på sommerferier til de sydlige lande i Europa. Jens og Anne-Marie elsker den stabile varme og sol dernede. Der er altid gode swimmingpools som drenge og forældre kan boltre sig i.

Familie og mærkedage

Jens er også sangskriver, og da Anne-Marie fejrer sin 30-års fødselsdag, har Jens skrevet en sang til hende. Ved senere lejligheder ser vi også Jens' talent for at skrive lejlighedsange. Se Bilag 2-4 hvor Jens har skrevet sange til både Miks og Kris' nonfirmationer. Og senere til Miks 30-års fødselsdagsfest hvor han skriver under pseudonymet "Mia".

Anne-Maries mor, Lilly, er ung og frisk, og Jens sætter stor pris på hende. Jens har også et nært forhold til Anne-Maries søster Lise og til svogeren Jan. Lise og Jan har fået datteren Line der er jævnaldrende med Mik, og de to unge familier ses ofte. Line er charmerende med sin røde hår og sit humør. Jens siger grinende: *Line er min yndlingsniece!* (på det tidspunkt har han "kun" én niece)

Anne-Marie og Jens fejrer kobberbryllup 27-07-1985 hvor vennerne har lavet en flot halv æresport som det hører sig til ifølge traditionen. Festen foregår i sommerhuset på Mols så familierne kan have deres børn med.

Jens' 40-års fødselsdag holdes ved en stor fest for familie og venner i lokaler hos Rambøll. Jens er i sit es. Holder en flot velkomsttale hvor han blandt andet roser sin mor for at være ansvarlig for aftenens islagkager som gæsterne kan glæde sig til at sætte tænderne i. Esthers flødeis med makroner og chokoladestykker er både Jens' og drengenes favorit.

I dagens anledning har Inger og hendes mand Jens R digtet en sang til fødselaren. Den er skrevet på melodien til sangen Sådan er Kapitalismen. Det er for at drille Jens fordi han fra at være meget "rød" i ungdommen nu har fundet et andet politisk ståsted. På 10 vers er Jens' fyrrårig liv resumeret. Se Bilag 5.

Svigerfamilien fra Holstebro er også med til festen. Man mærker deres sympati for Jens. Svigermor Lilly er også stolt af sin datter og siger til Inger under festen: *Anne-Marie er som en løvinde for sine tre drenge. Man skal ikke tage fejl for hun er – the woman behind the man!*

Det er rigtigt set, for da skilsmissen senere rammer ned i familien, kommer der en meget svær tid for Jens.

Skilsmisse

Ægteskabet med Anne-Marie varer i 23 år. Anne-Marie flytter i 1996 til Holstebro hvor hun har fået en kæreste. Jens fortæller til sin søster og svoger at han er uforberedt på separationen. Han er trist og ked af det.

Villaen på Jernaldervej bliver solgt, og Jens flytter ind i en 2-værelses boligforeningslejlighed på Holme Byvej 25 A i Holme.

Inger bor på Tulshøjvej i Holme, og hun og Jens R ses med Jens. De ser fodbold sammen på TV og spiser sammen. At niece Liann siger: *Onkel hvem?* - da hun hører om at Jens flytter til Holme – vidner om at kontakten ikke har været så hyppig mellem Jens' familie og Ingers familie i Lianns første 5½ år. Det bliver der nu lavet om på.

Venner i voksenlivet

Torben Krogh, vennen fra Haslev/Herning er flyttet til Sønderjylland, og han og Jens genoptager forbindelsen med hinanden.

Kim Andersen lærer Jens at kende i forbindelse med sit arbejde ved tilslutningsvejen til motorvejen i Viby i 1975. Kim og hans kone Hanne har sommerhus på samme vej som Jens og Anne-Marie så de to familier ses - inden skilsmissen - i weekender i sommerhusområdet. Der er også hyppig kontakt til familiernes mærkedage, og venskabet fortsætter da Jens flytter til Holme.

Lars Hansen - kaldet Lars X (Kryds) - og Jens møder hinanden hos Rambøll i begyndelsen 1997. I februar er de til koncert sammen for at høre gruppen Runrig. De har en anden fælles interesse: At se fodboldkampe med AGF. Når Jens fortæller om deres ture til stadion i Aarhus, er det med et stort grin, fx om køen af mennesker og miljøet derude på tilskuerbænkene: *I pausen kan man vælge om man vil gå ud at tisse, eller stå i kø og købe en Stadionplatte (en lunken pølse og en varm øl). Man kan ikke nå begge dele.*

Lars og Jens har noget andet til fælles: Deres hjertes 2. udkârne finder de på deres arbejde. Lars forelsker sig i Randi Gaul og Jens i Lena Skøtt.

Holme Byvej

Romantikken kommer nemlig til Jens: Lena er siden august 1996 barselsvikar for sekretær i tilsynsafdelingen hos Rambøll. Lena introduceres til jobbet af den gravide sekretær og får at vide at hun ikke skal tage sig af hvis chefen Jens Nygaard er lidt kort for hovedet/vrissen for han er ved at blive skilt.

Fra januar 1997 begynder Jens at ses privat med Lena, og han er glad og lykkelig igen! Lena er tæt på at blive gift med en spejderkammerat, men mødet med Jens – der ligner Harrison Ford, synes hun – ændrer hendes fremtidsplaner. Hun har fundet manden i hendes liv – og omvendt.

Endnu kender forældre og søster ikke noget til romancen, men en dag på Tulshøjvej hvor Inger spørger hvordan det går på arbejdet, svarer Jens med et stort smil og med stor varme i stemmen, at han har fået en ny sekretær som bare er SÅ sød. *Jeg er vild med hende*, siger Jens.

En forårsdag derefter er Inger og Jens R ude at gå tur og kommer forbi Holme Byvej. De ser Jens på vej i sin bil køre ud af indkørslen fra Holme Byvej 25 A. Han åbner vinduet og siger: *Hej*. Han siger videre: *Vi skal ud at løbe på rulleskøjter ved Brabrandssøen*. Han har én siddende ved siden af sig i bilen, Inger kan se det er en pige og er svært nysgerrig. De lidt mørke ruder i bilen gør at søsteren ikke kan se ind i bilen udefra uden at skulle bukke sig og glane, og det gør hun trods alt ikke. (Det viser sig at være Lena i bilen.)

Senere inviteres søster og svoger på æbleskiver i Lenas lejlighed på Stennehøj Allé i Skåde. Niecer og nevø er med, der spilles brætspil, og børn og forældre er vilde med Lena. Snakken med Lena går godt fra første dag, og der er stor gensidig sympati.

Esther og Bernhardt synes også godt om Lena. Alle i familien er glade på Jens' vegne at han har fundet en sød pige. At der er 20 års forskel mellem de to, mærkes ikke. Jens er ungdommelig og sporty, og Lena smiler og finder det OK hvis familien kommer til at tale om ting fra før hun blev født. Til Esthers og Bernhardts guldbryllup på Vejlefjord 23-11-1997 er Lena, Jens, Mik og Kris med, foruden Inger med familie. Det er en vellykket aften, og det mærkes tydeligt hvor lykkelige Lena og Jens er for hinanden.

Lenas forældre, Jytte og Erik Skøtt, lærer Jens også at kende. At der kun er 5 år mellem Jens og Lenas far, er ikke noget problem. De to mænd snakker godt sammen med det samme. De to diskuterer drillende med hinanden om det er Jens' BMW eller Eriks Opel der er den bedste bil. Når der er artikler i FDM-bladet som taler godt om en BMW og dårligt om Opel markerer Jens med en tydelig kuglepen inden bladet gives videre til Erik.

Jens og Lena involverer sig også i pasning af Lenas lille niece, Laura. Laura er fx med på Vejlefjord en hel dag som 3-årig da Esther og Bernhardt inviterer familien på påskefrokost. (Vejlefjord er nu blevet et populært hotel-og wellnesscenter.)

Jens er stadig dybt engageret i sine drenge. Han følger stolt hvordan Mik tager sin kandidat-eksamen fra Handelshøjskolen, og Jens og Lena hjælper aktivt Kris med forskellige fag før Kris skal til studentereksamen. Da Kris får studentehuen, fortæller Jens at han er lige så stolt som hvis han selv var blevet student. Han siger "vi" er blevet studenter, for så megen lod og andel føler han at han har i Kris' studentereksamen. Senere består Kris eksamen som ingeniør fra Ingeniørhøjskolen i Aarhus med topkarakter. Jens stråler om kap med solen ved Kris' eksamensfest på Randersvej.

Der er også kommet to svigerdøtre til, Trine Collin, og Mette Skovgaard Thorup. Jens er begejstret for begge piger og har et godt forhold ikke bare til pigerne, men også til svigerdøtrenes forældre og søskende.

Holme Parkvej

Jens og Lena køber hus og flytter 01-05-1999 til Holme Parkvej 40 i Holme. Det er et åbent hjem som man har lyst til at besøge. Der er en god atmosfære. Jens' venner fra før er også glade for Lena, og Jens optages i Lenas unge vennekreds på den naturligeste måde. Jens og Lena har det godt sammen med fælles interesser både indenfor sport og kultur. De løber fx sammen om morgenen i weekender og har abonnement til Aarhus Teater sammen med svigerforældrene, Jytte og Erik. De er også i Musikhuset og hører Puccinis opera Manon Lescaut. Bagefter gennemgår Jens begejstret musikken for sin søster og svoger. Allerede her bliver Jens vakt for opera. (Som barn og ung synes han opera er det værste skrigeri og siger: *Operaen er først slut når den tykke dame har sunget.*)

1999 frigøres Jens fra sin afdelingslederstilling og udlånes til Aarhus Havn for at gennemføre første etape af Masterplanen om havnens udvidelse. Jens afleverer havnebyggeriet til tiden 01-04-2001.

Far igen

I slutningen af 1999 siger Jens og Lena til Inger og Jens R at de har en god og en dårlig nyhed. Hvilken en vil vi høre først? Vi vælger den gode først, som er at parret venter barn i juli 2000. Den dårlige nyhed er at Jens har fået konstateret brystkræft og skal opereres. Det er svært at lade synke ind. Jens er optimistisk, for som han siger: *Jeg føler mig ikke syg, og lægerne ved hvad de har med at gøre.*

Udadtil er han optimistisk og positiv, men indadtil har han sine bekymringer. Nogle dage før operationen skriver han et brev til sine sønner og et til Lena. Brevene til de nærmeste kære skriver Jens for det tilfælde at han ikke vil overleve operationen. (Brevenes indhold kendes i 2007, er meget personlige og refereres derfor ikke her).

Operationen 04-01-2000 forløber godt. Udover operationen i brystet får Jens fjernet lymfeknuder i den ene armhule og må længe efter benytte en særlig kompressionshandske for at fremme cirkulationen i lymfesystemet. Jens er ihærdig med træningen. Lena husker hvordan Jens – som nyopereret - sidder på sengekanten på patienthotellet og træner med ryggen til hende. Det gør Jens for at Lena ikke skal se at han græder under øvelserne pga. smerter. Senere følger han et træningshold og morer sig lidt over at være "eneste hane i kurven" da de andre på træningsholdet udelukkende er kvinder. Han siger til Lena: *Hold kæft hvor er de pylrede, de springer over træningen fordi det gør ondt.* Udover den fysiske genoptræning modtager Jens både stråler og kemo et halvt år. Jens er god til at sige til sig selv: *Det er der ikke noget at gøre ved, det er sådan det er. Videre.*

Datteren Mia fødes på Skejby Sygehus 16-07-2000. Det er en hård fødsel, og Lena er en tid mærket af fødslen. Men ikke mere end at endnu et barn kommer til verden samme sted nogle år efter. (Mere herom senere i denne beretning.) Jens oplever lykken ved igen at have et lille barn. Han er nærværende i kontakten og med i alle gøremål så vidt det lader sig gøre.

Der er god kontakt mellem Jens og Inger og deres familier til fødselsdage eller andre begivenheder. Fællestur til bowling eller tur til Skandinavisk Dyrepark er eksempler der huskes.

En sommerdag oplever nevø Daniel og niece Liann at ”styre” en lodsbåd. De to er med onkel Jens, tante Lena og forældre på tur med lodsbåden fra Aarhus Havn. Jens fortæller om lodsbåden, og om hvordan et stort skib guides ind i havnen.

Det er også Jens og Lena der tager initiativ til traditionen at hente eller fælde juletræ sammen og bagefter drikke gløgg og spise æbleskiver på skift hos hinanden. Denne tradition varer ved, og svigerforældrene Jytte og Erik er med i gruppen.

Når Jens og Lena følges med Jytte og Erik i teatret er det Inger og Jens der på skift kommer til Holme Parkvej og er barnepiger. Det giver et godt kendskab til Mia sådan at de – da Jens senere arbejder i København - kan hjælpe Lena med at hente Mia i pasningstilbud, være med Mia til springgymnastik på Kragelundsskolen og senere følge hende til dans hos Mads Vad i Åby.

Ferieerne om sommeren går mod sydens varme: Mallorca, Cypern og Kreta som eksempler. Jens og Lena er også sammen på en længere sommertur til Canada. Om vinteren holder de skiferie i Østrig, Tjekkiet eller i Norge/Sverige. Også efter Mias ankomst er det lille trekløver flittige til at komme afsted på ferier. Jens og Lena fortæller i postkort fra stederne om deres oplevelser.

Skitur til Østrig

I 2004 kører de to familier fra Holme Parkvej og fra Tulshøjvej sammen på ferie i Zillertal i Østrig og bor på værelser i Pension Rosa. Her har Jens og Lena holdt vinterferie flere gange og vil nu gerne vise stedet og skiområdet for familien. Værtinden Rosa kommer hver aften med en flaske hjemmelavet frugtbrændevin til gruppen at nyde i fællesstuen. *Gut für Magen* siger hun. Og deri er det lille selskab helt enige.

Nevø Daniel - der til daglig går på efterskole - har en efterskolekammerat, Sejr, med på turen. De to unge drenge øver sig hver dag flittigt på snowboard. De udnytter lifternes åbningstid fuldt ud, men en dag kommer de ikke hjem efter at lifterne er lukkede. Det er blevet mørkt, drengene har været længe væk, og Inger bliver meget urolig. Der er heller ingen mobilkontakt. Jens tager affære og kører ud for at lede efter Daniel og Sejr. Han finder dem i en anden landsby 3-4 km fra Zillertal. Drengene har taget en anden rute ned ad bjerget og er havnet i et ukendt område. Da de kommer hjem til Rosa, siger Jens afvæbnende til Inger: *Jeg har givet dem en stor skideballe* (underforstået til søster, at så behøver hun ikke skælde ud).

Daniel fortæller senere, at Jens slet ikke havde skældt dem noget særligt ud. Eksemplet fortæller at Jens er god til at være på de unges side og undgå drama.

Slatfester

Jens nyder at have gæster og er sammen med Lena en god vært. Parret bliver kendt for deres årlige ”Slatfester”, en efterårsfest som består i at man hver især tager sine alkoholslatter med til fest på Holme Parkvej. Jens og Lena laver middagen, mens gæsterne kommer med alle drikkevarerne, inkl.

de stærke drikke til senere på aftenen. Efter nogle år forsvinder skikken fordi der hele tiden bare kommer nye slatter til de allerede eksisterende.

November 2000 holder Jens og Lena en stor og festlig fælles 80-års fødselsdag i en festsal ved Botilbudet Kragelund i Højbjerg hvor Lena er ansat som kontorassistent. Lena bliver 30 år, og Jens 50 år. Også her er Jens i hopla og byder fx velkommen med en tale på en lang ”papyrusrulle”.

Operaen

Gennem sit arbejde ved Aarhus Havn fra 1999 – 2001 har Jens kontakt med folk fra Mærsk der også bygger på den nye Østhavn. Da Operaen i København gives som gave til Danmark fra skibsreder Mærsk Mc-Kinney Møller, ansættes Jens som daglig leder af byggepladsen på Dokøen.

Jens fortæller søster og svoger at det er et ”once-in-a-lifetime-job”, og at han er lykkelig for at have fået stillingen, og at Lena ham bakker op i dette projekt.

Det nye arbejde betyder nemlig at Jens bliver ugependler og flytter til Dokøen for at kunne følge byggeriet helt tæt. I perioder er der op til 1250 mand på byggepladsen ad gangen så det kræver megen koordinering. Ugens første fire dage arbejder han fra tidlig morgen til sen aften sådan at han kan køre fra byggepladsen ved middagstid om fredagen for at nå hjem og hente Mia fra vuggestue eller børnehave. Det er vigtigt for ham. Jens fortæller at når han ses med Mia i weekender, så *er der velcro mellem os to*. Så selvom Jens ikke er en del af hverdagen på Holme Parkvej så er han en nærværende far når de to ses.

Jens lader sig installere i to sammenhængende beboelsesvogne på Dokøen ved siden af Opera-byggeriet og ned til vandkanten. Der er køkken, kontor, soveværelse og stue og byens bedste udsigt mod Amalienborg. Fra beboelsesvognen ser han om morgenen lyset fra solopgangen der falder på Marmorkirkens kuppel. Eller han ser fyrværkeriet fra Tivoli på sommeraftener.

Jens' grønne beboelsesvogn til venstre i billedet, sommeren 2003

Medlemmer af familien er så heldige at de kan låne beboelsesvognen i weekender når Jens er hjemme i Aarhus. Som turist i København kan man ikke bo noget bedre sted. Allerede ved ankomst til byggeriet hos vagten - hvor nøglen til beboelsen skal hentes - mærker man en god stemning. Jens har gjort vagterne til en del af ledelsesgruppen, og de arbejder meget samvittighedsfuldt med kontrol af alle personer der kører ind og ud af arbejdspladsen. Det er tydeligt at vagterne føler ansvar for arbejdspladsen. Vagterne sørger for at planerne for hvem der er på byggepladsen og arbejder med hvad og hvornår overholdes. Det er en vigtig styringsdetalje, og godt set fra Jens' side.

Jens bor i beboelsesvognen i de 3½ år som byggeriet varer. Hans erfaring fra tidligere store byggeprojekter tager han med sig, og Jens er en respekteret leder fra første dag. Samarbejdet med Henning Larsens Tegnestue er til tider en udfordring, men Jens lader sig ikke kyse. Et eksempel som han fortæller sin søster og svoger er hvordan tegnestuens repræsentant en dag vil have ændringer og indsætte nogle bestemte håndtag. *Har vi en leveringsaftale?* spørger Jens (vel vidende at det har de). Der svares bekræftende. *Godt, så kører vi efter det aftalte*, siger Jens. Med denne ordholdende fremgangsmåde – som er en del af Jens' personlighed - er byggeriet færdigt til den aftalte tid og til den aftalte pris. ”Rettidig omhu” er et kendeord for Mærsk Mc'-Kinney Møller (Hr. Møller som han omtales). Jens lever op til dette og er meget anerkendt for sit arbejde.

I 2002 er Inger til en fest i Aarhus hvor hun tilfældigt møder en af Jens' kollegaer, Kristian Aaberg, ansat ved Rambøll som projektleder. Snakken falder på Jens som Kristian kender både fra Rambøll og fra ingeniørstudiet. Kristian fortæller Inger at hendes bror Jens er en af Danmarks bedste byggeledere, og at han derfor er det helt rigtige valg til opgaven ved Operaen.

Og hvordan har hovedpersonen det så selv med at være i København?

Ja, man har altid hørt Jens sige *de* om københavnere, og at de er *dumme og dovne*. Derfor er det sjovt at erfare, at *de* hurtigt bliver til et *vi* når han fortæller om arbejdet og om byen. Jens er glad for København og for den friske omgangstone der er blandt københavnere. Desuden nyder Jens at opleve byen sammen med Lena og Mia når de er på weekend hos ham. Så er de tre turister i byen og oplever Tivoli, Zoo, sejler med havnebussen og prøver lignende børnevenlige aktiviteter. De lærer deres hovedstad godt at kende.

Farbror Johannes er nu skilt og bor i Espergærde sammen med Inga. *Kom til en kartoffel* er deres måde at sige på at Jens altid er velkommen til at droppe indenfor og spise med. Det benytter Jens sig af en del gange i de år han er ved Operaen. Lena og Mia er også med på besøg, og i Fie, svensk gårdhund af race, får Mia en god legekammerat.

Musikken bliver også en del af Jens' nye liv. Gennem de kunstnere der kommer og ser byggeriet skride frem, og de kunstnere som han hører om, bliver han mere bekendt med operaer som sådan. Det betyder at man i hans pladesamling på Dokøen ikke bare finder plader af Rolling Stones, men også klassiske plader og plader med operaer.

Når Jens skal til møder i ”bygningen med de blå vinduer”, Mærsk's hovedsæde på Esplanaden på den anden side af havneløbet, tager Jens jakkesæt og slips på. For søsteren er det lidt sjovt at se den tidligere provo med hippiehår så forandret i denne arbejdsuniform hos Mærsk. Men Jens ser godt ud, og for ham selv er det naturligt at være velklædt og stilfuld. På byggepladsen bærer Jens derimod altid praktisk varmt tøj, sikkerhedsko og sikkerhedshjelm. Heller ikke på denne

arbejdsplads går Jens på kompromis med sikkerheden. Senere er Jens' tøjstil mere afslappet til byggemøder på Esplanaden. Han har travlt og skifter blot sko og tager en læderjakke på der matcher cowboybukserne fra byggepladsen.

Ved flere lejligheder er Jens med ved rundvisninger i bygningsfasen. Fx fortæller Jens om besøg fra Balletten ved Det Kongelige Teater: Selvom ballerinaerne går rundt i sikkerhedssko og med sikkerhedshjelm iagttages det tydeligt gennem deres gang hvem der er ballerina og hvem der ikke er. Deres holdning og graciøse bevægelsesmåde afslører det.

12-06-2004 viser Jens rundt på byggepladsen for en stor skare af familie og venner. For at Lena kan være med, passes Mia af niecerne Liann og Kristina imens. Jens har stadig kontakt med sin tidligere svigerinde Lise og svoger Jan der også er med til rundvisningen. Jens' mor, morbror, tante, svigerforældre, Lenas Moster Bamse, og Jens' farbror Johannes og tante Inga deltager med begejstring i rundvisningen. Inger iagttager med glæde hvordan farbror Johannes stråler. Han er bare Så stolt af sin nevø som kunne det være hans egen søn. Det også et imponerende arbejde der ligger i byggeriet som forklares for den store gruppe gæster af Jens, stående på en kasse på byggepladsen med operabyggeriet i baggrunden. (Der er taget et foto af denne begivenhed som Lenas ven Jan senere har fået bemalet og har foræret Lena. Det hænger i stuen hos Lena nu som et minde om dagen.). Rundvisningen sluttet af med tante Gudruns lækre brombærlagkager.

Også Dronningen følger interesseret byggeriet, og Jens får et godt indtryk af hende. Hun er interesseret i de arkæologiske udgravninger der gøres undervejs af nogle gamle skibsvrag. For at give arkæologerne ordentlige arbejdsvilkår findes der løsninger: Der hvor arkæologerne graver, får Jens stivet jorden af og opsat telte for vejr og vind. På denne fikse måde kan fagpersonerne sidde med deres arbejde i ly, alt imens gravearbejdet med de store maskiner på byggepladsen foregår udenom. Arkæologerne arbejder således videre med deres undersøgelser uden at byggeplanen for Operaen forsinkes. Samarbejdet fungerer.

Hr. Møller besøger byggepladsen ca. en gang om måneden og er altid levende interesseret i arbejdet. Jens er med ved disse rundvisninger for at informere bygherren om arbejdet, og hvordan byggeriet skrider frem.

En anden vigtig person for Jens er underdirektør ved Mærsk, Bo Wildfang, som er en af Jens' chefer. De to har et forbilledligt samarbejde og synes godt om hinanden som personer. Da Jens er tilbage i Aarhus, bevarer de kontakten med hinanden. Efter Jens' død er Lena på julekort med Bo Wildfang, og han følger så godt med i den lille families liv at han husker Mias konfirmation med en flot pengegave. I december 2020 kommer han forbi med en pengegave til Sune der også er blevet konfirmeret. Ved den lejlighed siger han: *Jens er den bedste medarbejder jeg nogensinde har haft – også selvom vi ikke altid var enige.* Det varmer meget at Jens – selv 16 år efter Operabyggeriet - huskes på denne måde.

Indvielse

August 2004 er der lydprøve i Operaen. Der er pres på før lydprøven, og så sent som aftenen forud er der ankommet og opsat nodestativer til orkestret. Jens, Lena, Inger og Jens R er med blandt

publikum ligesom alle håndværkere på byggeriet er inviteret. Ved lydprøven – hvor forskellige kunstnere optræder med korte sekvenser – afprøves hvordan lyden er når der er publikum i salen. DR2 v/ Adrian Hughes har fulgt og filmet byggeriet undervejs, og det er en stolt, glad og storsmilende Jens der interviewes på dagen. Dette glimt kan ses i filmen *De byggede Operaen*.

Byggeriet overdrages til Staten og Det Kgl. Teater til den aftalte tid 1-10-2004. Den officielle åbning af Operaen er 15-01-2005. Jens er i smoking og Lena er i galla, for de to er på den eksklusive liste over inviterede gæster til Det Kgl. Teaters åbningsforestilling i Operaen. Det er en fantastisk aften for dem begge.

Jens, Lena og Jens R foran Operaen 22-04-2005 før Aida der er den opera der har premiere 26-01-2005 som den første i den nye bygning. Inger (fotografen) er også med til forestillingen.

Hjem til Aarhus

Ved sin afrejse fra København får Jens mange rosende ord med sig. Af vagterne får han en særlig dyr flaske whisky som tak for samarbejdet. Der er desuden vedlagt et kort med store og varme ord fra dem om Jens og om den interessante arbejdsplads de har været en del af. De skriver at det er den bedste arbejdsplads de nogensinde har været på. Jens er utrolig glad for netop denne hilsen.

Tilbage i Aarhus efteråret 2004 fortsætter Jens sit arbejde ved Aarhus Havn. Ny havnedirektør er Bjarne Mathiesen som også var Jens' chef ved Rambøll. De har stor gensidig sympati for hinanden. Jens er glad for at være hjemme hos familien igen og for at tage ansvar for en ny etape af havneudvidelsen hvor byggeperioden begynder 01-02-2005.

30-04-2007 åbner vejen for trafik på den nye Østhavnsvej. Det er en stolt far der ser sin datter, Mia, hjælpe borgmester Nicolai Wammen med at klippe den røde snor over til den nye vej. At snoren klippes over er ikke bare et symbol på åbningen af vejen til den nye Østhavn, men også en afslutning på Jens' arbejde med at bygge Containerhavn Øst. Arbejdet er hermed afleveret til den aftalte tid og aftalte pris. Havnen er nu Danmarks største containerhavn.

Kræft igen

Efter operationen i 2000 og efter hyppige kontrolbesøg på sygehuset bliver Jens erklæret rask, men ulykkeligvis bryder sygdommen ud igen i efteråret 2004.

Lige før jul 2004 fortæller Jens sin søster og svoger at han har fået kræft igen, og at den er uhelbredelig denne gang. Jens bevarer stadig sin optimisme og håber på at leve så længe at der opfindes ny viden til bekæmpelse af sygdommen. Jens behandles med kemokure, men passer alligevel sit arbejde og har kun ganske få sygedage. Lena er med sin kærlighed en uvurderlig støtte for Jens.

September 2005 holder Erik Skøtt 60-års fødselsdagsfest, og Jens og Lena fortæller den glade nyhed at Lena venter barn til foråret. Det er udtryk for en livsglæde at bringe endnu et barn til verden, og fantastisk at Mia vil få en lillesøster eller en lillebror.

Far for fjerde gang

Datoen er 02-05-2006, og Sune kommer til verden. Nu er der en familie på fire på Holme Parkvej. Jens involverer sig i pasningen af Sune som det er muligt for ham, og samtidig er han er nærværende far for Mia.

De tætte bånd mellem familien på Holme Parkvej og Tulshøjvej fortsætter. Da Lena er tilbage på sit arbejde efter endt barsel, arrangeres der en ordning sådan at faster og onkel henter Sune hver mandag i vuggestue og har ham med hjem til leg, hygge og spisning. Det er til begge parter fordel: Sune lærer sin faster og onkel at kende som babysittere, og imens kan Jens og Lena koncentrere sig om Mia, lave praktiske ting, få hvile efter arbejdsdagen osv.

Også Jens' svigerforældre er støttende i denne fase hvor kræftsygdommen er på spil igen. Svigerforældrene flytter fra pedelboligen på Katrinebjergskolen, Aarhus Nord, til en ny bolig i Tranbjerg. Det er til stor glæde for alle parter.

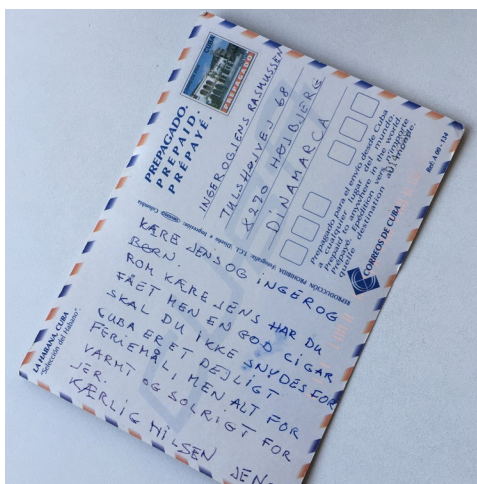
Andet ægteskab

Jens og Lena gifter sig 15-03-2007 på Aarhus Rådhus. Mia og Sune er med. Det er en dejlig bekræftelse på parrets kærlighed til hinanden, selvom de nu begge ved at det er et ægteskab på lånt tid.

Cuba

Maj 2007 tager Jens og Lars X på en større tur til Cuba. I 10 år har de to drømt om at se Cuba (inden Fidel Castros død) og prøve at ryge en stor havannacigar. Selvom Jens ikke er rask, gennemfører de turen. Med et middagshvil for Jens går det at være turist på Cuba i 9 dage.

Jens skriver postkort til Inger og familie fra Cuba. Det er det sidste skriftlige til Tulshøjvej fra Jens' hånd og er derfor medtaget her.

På postkortet refererer Jens til drikken ”rom” for når Jens R er barnepige hos Mia og Sune, så er der altid en skænk (ofte rom) til barnepigen når børnene er puttet i seng. På Cuba tager Jens mange fotos som han viser og begejstret fortæller om oplevelserne til sin egen og til søsterens familie.

Leve med sygdom

Sygdommen breder sig i kroppen. Jens har brug for at hvile sig meget, men han er ihærdig og holder fast i sin løbetræning og i at være i gang. *Jeg gør alle de ting jeg plejer*, siger han. Hans evne til at mestre sygdommen er hans styrke. Der er ingen tvivl om at han med denne måde at leve på får det bedste ud af at være far og mand de sidste måneder af hans liv.

Til Mads Emils barnedåb 30-09-2007 ser vi at Jens har svært ved at klare trappen op til alteret i Hadsten Kirke. Til dåbsfesten på Pøt Mølle er der bestilt et værelse til ham så han kan hvile sig. Jens har sit gode humør med sig, han er stolt over værdigheden som farfar. Ved samme begivenhed fortæller han smilende sin svoger Jens R at der i går blev vasket hjulkapsler på BMW'en. *Og hvem gjorde det?* Spørger han, idet han med et fløjt og et grin peger med tommelfingeren indad mod sig selv. Han fortæller videre hvordan han udfører sådan en opgave: Med spand og kost, men nu siddende på en stol fordi han ikke længere kan sidde på hug.

Farvel

I september 2007 tager Jens kontakt til en bedemand for at tale om sin egen bisættelse. Han ser desuden sin barndomsven Torben Krogh i Holme hvor de to får sagt farvel til hinanden.

Jens ved at livets dage er talte og besøger med Lena sin mor til et muligvis sidste farvel; men dette besøg er ikke vellykket. Esther vil ikke erkende at Jens er syg, selvom han må hvile sig på hendes sofa. *Du skal bare spise nogle C-vitaminer*, mener Esther. Jens bliver meget vred. Bagefter er han ked af at han lader sig provokere. Inger taler med Esther der har svært ved at forstå alvoren af Jens' kræftsygdom, hun har svært ved at rumme det, og "C-vitaminerne" er hendes måde at vise omsorg på når Jens fortæller han er træt.

Hjemme igen fortæller Jens sin søster at det værste ved at dø er ikke at skulle se Mia og Sune vokse op. De store drenge og Lena skal nok klare det, siger han. Der er en klump i halsen, mens han fortæller at han har haft et godt liv, det bedste man kan ønske sig.

Tirsdag 23-10-2007 er Jens som normalt på arbejde ved Aarhus Havn. Om aftenen/natten bliver han dårlig og indlægges på Aarhus Universitetspsygehus, Nørrebrogade. Torsdag er det som om Jens har det bedre, og han har besøg og laver sjov med nogle venner. Jens beslutter dog at han gerne vil videre til hospice i Stavtrup frem for at udskrives til hjemmet. Lørdag 27-10-2007 tilkaldes Lena til sygehuset fordi Jens nu er døende og lindres med morfin. Lena, Mik, Kris og Inger er hos Jens om lørdagen. Tidligt om morgenen søndag 28-10-2007 trækker Jens vejret for sidste gang med de nærmeste ved hans side.

Jens bisættes fra Vestre Kirkegård i Aarhus 31-10-2007 med familien som deltagere. Der er korte taler ved kisten af Mik, Kris og af Inger (bilag 7). Kris siger i sin tale at hans/Miks far altid har støttet dem - *også når vi havde lavet noget lort*. Dette udsagn fortæller om Jens' store betydning som forælder. Ceremonien på Vestre Kirkegård slutes af med Rolling Stones' musik og Mick Jagers stemme i nummeret "As tears go by".

Bagefter er der mindehøjtidelighed for Jens på Holme Parkvej for en lille sluttet familiekreds.

Urnen sættes i graven 12-11-2007. Her deltager den allernærmeste familie. På gravstenen står der "Valgte livet". Disse ord henviser til at Jens levede livet så uforandret som muligt trods sygdom, og at han havde en ukuelig tro på, at han kunne besejre sygdommen. Han valgte med andre ord livet til det sidste.

Fars kraner

29-11-2007 samles den nære familie på Holme Parkvej. På denne dag ville Jens være blevet 57 år, og vi mindes de gode timer vi har haft med ham. Inger holder en lille tale og overrækker en akvarel i ramme til Lena med ordene:

1.10.2007 så jeg en udstilling af Karin Bech Hansens akvareller i Århus, bl.a. billedet "Århus fra stranden". Udstillingen skulle vare til 1.12. Samme aften kontaktede jeg maleren og aftalte køb af billedet 28.11 sådan at det ville kunne gives til Jens på hans fødselsdag 29.11. Jeg tænkte, det ville glæde Jens at se et maleri af "hans" værk: Århus Havn med de 3 kraner som symbol på hans engagement i havneudvidelsen. Tanken var, at det skulle kunne glæde ham at se på hans sidste tid på Hospice. Han døde en måned før hans 57-års fødselsdag og nåede ikke at få billedet. Jeg håber i stedet billedet vil glæde Lena, Mia og Sune.

Senere:

I noget af påskeferien 2009 passer Inger og Jens R Sune der er knap 3 år gammel, mens Lena og Mia er på skiferie i Tjekkiet. Faster og onkel beslutter at give Sune en oplevelse ved at tage ham med ind til en børnevenlig særudstilling om elektronik i en hal på havnen. På vejen gør de holdt ved Varna for at de kan lege lidt ved stranden først. Ved vandet mødes de af dette syn:

4 store kraner på vej ind i Aarhus Havn 5-04-2009. Bemærk den lille lodsbåd foran skibet Zhan Hue 25. Molslinjen på vej ud af havnen forrest i billedet (Foto: Claus Bonnerup)

Sune ved ikke at det for faster og onkel er et gribende syn at se disse fire majestætiske kraner blive sejlet ind mod havnen. De to af kranerne er nemlig to år forinden bestilt af Sunes far. Historien bag er sådan: I foråret 2007 fortæller Jens sin søster og svoger om arbejdet ved containerhavnen der er ved at være færdigt. Han beretter hvordan hans hånd ryster da han underskriver kontrakten på to kæmpe kraner, produceret i Kina. Han har aldrig før underskrevet papirer på så stort et beløb. Hver kran koster 50 millioner. At kranerne nu er færdige og ankommer fra Kina 2 år efter, og at Sune netop ser dem komme til Aarhus, er for faster og onkel et symbolsk øjeblik. Sådan føles det.

Denne hændelse betyder at Inger hver uge når hun går med sin lokale vandregruppe ofte foreslår en vandretur ned til stranden. Herfra ser hun altid ud over havnen med dens kraner og mindes sin bror.

Mindestunder

Hvert år på datoen 28-10 mødes Lena, Mia og Sune med Mik og Kris og deres familier til mindesammenkomst ved Jens' grav og efterfølgende samvær på Holme Parkvej. Det er en sammenkomst alle er glade for og gerne vil holde fast ved.

Lars X besøger også sin vens grav. Han lægger små erindringer ved graven, fx en Cubacigar eller en AGF-kasket den dag hvor AGF endelig bliver nr. 3 i Superligaen 26-07-2020. Det ville i den grad have glædet Jens at være med til at fejre. Også hvis han havde vidst at Sune spiller håndbold for AGF.

Hermed er ringen sluttet på bedste vis.

Efterskrift

Jens' kvaliteter (nogle af dem allerede nævnt i forordet): At have pligtfølelse, holde ord, være ansvarsfuld, gøre noget for andre, være kærlig, rolig og nærværende i nuet med andre - er værdier der også var grundlaget for hans kristelige opvækst i Haslev og ved Vejlefjord. Desuden var han - ligesom sin egen far - optimistisk og positiv af natur, og han var med denne personlighed samt sin store menneskelige erfaring og varme en inspirator for sine medmennesker. Jens var en storebror jeg holdt af og så op til så savnet efter ham er stort. Jeg er glad for at Jens kom til at bo i Holme de sidste 11 år af hans liv fordi det gav nye muligheder for at være sammen som søskende igen. At skrive denne biografi har været et dejligt minde om ham.

Stafetten er givet videre efter Jens. Nemlig til hans fire børn og til andre der holdt af ham. Vi er heldige at vi har kendt ham, og vi vil altid huske ham.

Her er nogle sentenser og gode råd der lever videre i familien:

- *Husk fingeren i håndfladen* - skrevet til Lena i januar 2000 med den betydning at være til stede i nuet og at nyde livet i nuet

- *Det er bedre at fortryde noget man har gjort end noget man ikke har gjort. Hvis du er i tvivl, så gør det* – sagt til Lena som opmuntring før hun 01-06-2004 starter eget firma, Skøttøj, med salg af tøj fra Friendtex. (Skøttøj kører til 31-12-2005)

- *Hellere til grin end overset* – Jens' mening efter at han og Lars X har optrådt til en julefrokost hos Rambøll og har sunget sangen Himmelhunden

- *Man skal vælge sin chef med omhu* – sagt til Inger da hun søgte nyt job. Det Jens mente var at hvis chefen er god, forplanter det sig nedad i organisationen, og det vil være en god arbejdsplads for dig

- *Det gider jeg ikke* – dvs. du har lov til at sige nej

- *Det er der ikke noget at gøre ved, det er sådan det er. Videre.* - det betyder der er ingen grund til at ærgre sig over noget man alligevel ikke er herre over

Men også på anden måde er stafetten givet videre:

- *Hvis du er bare halvt så dygtig som din far, vil det være et stort tab for Rambøll ikke at ansætte dig* sagt af Niels Tornsberg, afdelingsleder i stålkonstruktions-afdelingen, til Kris da han som nyuddannet ingeniør er til ansættelsessamtale i december 2005. Kris er nu chefspecialist i firmaet hvor Jens arbejdede det meste af sin karriere.

Bilag

1. Noter
2. Sang til Miks nonfirmation
3. Sang til Kris' nonfirmation
4. Sang til Miks 30-års fødselsdag "fra Mia"
5. Sang til Jens' 40-års fødselsdag fra søster og svoger
6. Fakta om Jens
7. Tale til Jens' bisættelse 31-10-2007
8. Nekrolog af havnedirektør Bjarne Mathiesen 2-11-2007 i Jyllandsposten, Aarhus